БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 185 (6620)
СЕНТЯБРИИН 13
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО.

ТАНКИСТНУУДАЙ ҮДЭР

Манай арад бүхыдөө, Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэд мүнөөдэр танкистнуудай Үдэрые тэмдэглэжэ байна.

Ленин—Сталинай агууехэ партиин, түрэл Советскэ правительствын анхарал оролдолгын ашаар байгуулагдаһан Советскэ Армиин бронетанкова сэрэгүүд манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы түүхэдэнь алдарта хуудаһануудые бэшэһэн байна. Бронетанкова хүсэнүүдэй айхабтар ехэ удхашанартай байһые бүри гражданска дайнай үедэ агууехэ вождьнор В. И. Ленин ба И. В. Сталин хододоо тэмдэглэдэг байһан юм. Тэдээнэй заабаряар түрүүшын советскэ бронечастьнууд байгуулагдажа, гражданска дайнай үедэ сагаан гвардеецүүдтэ ба хариин интервентнүүдтэ эсэргүү амжалтатайгаар дайлалдаа һэн.

Гражданска дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэнэй һүүлээр советскэ арад дайнда һандарһан ажахыгаа һэргээхэ зуураа, өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэхижүүлхэ тухайгаа зааханшье мартаагүй, энээндэ имагта ехээр анхаралаа табяа һэн. Сталинска табанжэлнүүдэй бэелүүлэгдэһэнэй ашаар манай орон асари ехэ индустриально-колхозно гүрэн болоһон байгаа. Социалистическэ промышленность арадай ажахыда элдэб машинануудые бүтээжэ үгэхынгөө хажуугаар, Советскэ Армиие эрхим һайн дайшалхы техникээр, тэрэ тоодо эрхим һайн танкнуудаар, самоходно установконуудаар, бронеавтомобильнуудаар зэбсэглэбэ.

Манай танкнуудай шанарайнгаа талаар хариин гүрэнэй арминуудай танкнуудһаа һурагүй һайн байһаниинь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн харуулаа. Дайнай эхин багаар немецко-фашистска сэрэгүүд танкнуудаар олон, манай сэрэгүүд танкнуудаар үсөөн байбашье, немецкэ танкнуудта орходоо манайхид холо һайнаар дайлалдаһан байна.

Бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдые дайнда хэрэглэхэ тухай, бэшэ олон янзын сэрэгүүдтэй: ябган сэрэг, артиллери, авиаци, инженернэ сэрэгүүдтэй харилсан ябажа дайсаниие сохихо тухай сталинска һургаалые бэелүүлэн, манай танкистнууд Москва шадар, Сталинград шадар, Курск сахираг дээрэ болоһон байлдаануудта, мүн 1944 оной сталинска арбан сохилтонуудта, Берлиниие добтолходо, мүн японско милитаристнуудые бута сохиходо өөһэдынгөө дайшалхы түгүүдые айхабтар ехэ алдар солоор бүрхөөһэн байна. Эрэлхэг зоригто, эрхим һургаалта танкистнуудай һомо тобшондо дайрагдажа, танкнуудай мөөри-гусеницэдэ даруулагдажа, олон зуун мянган дайсаг үхэлөө олоһон байха.

Советскэ арад өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые, тэрэ тоодо танкова сэрэгүүдые бэхижүүлхын түлөө, тэдэнэй дайшалхы шадабариие ехэ болгохын, эрхим машинануудаар зэбсэглэхын түлөө саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргадаг байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ советскэ хүнүүд өөһэдынгөө ажалай нөөсэлэлгэнүүдһээ зуу—хоёр зуун мянга хүрэтэр түхэригөөр мүнгэ гүрэндөө үгэдэг байһан юм. Иигэжэ, Эхэ орондоо үнэн сэхэ, политическэ үндэр мэдэрэлтэй советскэ хүнүүдэй оруулһан зөөреэр хэдэн олон танкова колоннонууд бүтээгдэжэ, дайнай газарта ошожо, дайсан хоротониие дараалсаһан байгаа. Советскэ эдэ патриодуудай дунда Бурят-Монголой ажалшадшье хүндэтэ һуури эзэлнэ. Тусгаарлабал, Бурят-Монголой ажалшад өөһэдынгөө хубиин нөөсэлгөөр Улаан Армиин XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ танкова колонно байгуулха гэжэ нэгэн һаналаар шиидхэһэн байна. Энэ зорилгоор ажалшад 13 миллион түхэриг мүнгэ, 10 фунт алта, 8 пүүд сагаан мүнгэ хэдыхэн хоног соо суглуулжа, Улаан Армиин фонддо оруулһан, 23 мянган пүүд эдеэ хоолой зүйл оборонно предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ эльгээһэн байна. Тэрээнһээ гадна, республикын комсомолецууд, хүдөөгэй залуушуул ба һурагшад «Бурят-Монголой залуу колхозник» гэжэ танкова колонно байгуулхын тулада 1 миллион 300 мянган түхэриг суглуулһан байна.

Советскэ танкистнууд арадайнгаа, Эхэ оронойнгоо бэлэглэһэн эрхим һайн машинануудые шадамар бэрхээр ашаглаһан, тэдээнэй урда Верховно Главнокомандалагша Генералиссимус И. В. Сталинай табиһан дайшалхы зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна. «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Советскэ Армиин бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүд фашистска Германиие ба империалистическэ Японие бута сохиходо элитэ ехэ үүргэ эзэлһэн байна. Советскэ танкистнууд дайнай газарта дайлалдажа ябахадаа жэшээлэшэгүй ехэ эрэлхэг зориг харуулжа, Эхэ оронойнгоо урдахи өөһэдынгөө уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна» гэһэн И. В. Сталинай үндэр сэгнэлтэ энээндэ гэршэ боложо үгэнэ. Дайшалхы габьяагайнгаа түлөө хэдэн зуун мянган танкистнуудай правительственна шангуудаар шагнагдаһан ушар, тэдээнэй 1142-ынь Советскэ Союзай Геройнууд болоһон ушар энээндэ гэршэ боложо үгэнэ.

Советскэ гүрэнэй эдэбхитэй обороные бэхижүүлхэ тухай партиин XIX съездын, СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, Советскэ Арми бүхыдөө, тэрэ тоодо танкова сэрэгүүд өөһэдынгөө дайшалхы һургуулиие, дайшалхы бэлэн байлгаяа улам дээшэлүүлхын түлөө мүнөө үедэ тон оролдосотойгоор һуралсана.

Мүнөө манай бронетанкова сэрэгүүд бүри һайн машинануудтай болонхой. Тэдэнэр Эхэ оронойнгоо үгэһэн энэ эрхим машинануудые шудалжа байнад.

Коммунизм байгуулагша советскэ арадай энхэ амгалан ажахые хёрхо һэрэмжэтэйгээр хамгаалагша Советскэ Арми, тэрэнэй бронетанкова сэрэгүүд арадаар, партяар, Советскэ правительстваар тэдээндэ даалгагдаһан зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһаниинь лабтай.

Уранзурагай искусствын гүрэнэй издательстваар гаргагдаһан, уранзураашa Е. Малолетковэй зураһан плакат.

ССР Союзай Оборонын Министрын ПРИКАЗ

1953 оной сентябриин 13. № 81. г. Москва.

Нүхэд танкистнууд ба танк бүтээгшэд!

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Мүнөөдэр Советскэ Арми ба Далайн-Сэрэгэй Флот манай бүхы арадтай хамта танкистнуудай Үдэрые һайндэрлэжэ байна.

Танкистнуудай Үдэрөөр таанадые амаршалжа, баяр хүргэнэб.

Манай советскэ гүрэнэй бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй дайшалхы хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлгэдэ танкистнууд ба танк бүтээгшэдэй шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэнэб.

Танкистнуудай Үдэрые тэмдэглэн захирхамни:

Мүнөөдэр, 1953 оной сентябриин 13-да манай Эхэ ороной столица—Москвада ба союзна республиканuудай столицануудта артиллерийскэ хорин буудалгаар салют хэхэ.

Советскэ танкистнууд ба танк бүтээгшэд мандаха болтогой!

Советскэ арад ба тэрэнэй алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

ССР Союзай Оборонын Министр
Советскэ Союзай Маршал Н. А. БУЛГАНИН.

Танкистнуудай Үдэрэй хүндэлэлдэ

Советскэ Бурят-Монголой столицын ажалшад бүгэдэарадай заншал болоһон һайндэрые—танкистнуудай Үдэрые тэмдэглэжэ байна. «Советскэ танкистнууд Эхэ оронойнгоо түлөө байлдаа», «Манай орон—танкые анха түрүүн бии болгоһон орон» гэһэн ба бусад темэнүүдээр элидхэлнүүд, лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд предприятинуудта, эмхи зургаануудта үнгэрэгдэнэ.

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ уншалгынгаа зал соо «Советскэ танкистнуудай айхабтар ехэ илалтанууд» гэһэн гаршагтай фотомонтаж уран гоёор зохёожо үлгэбэ. Мүн абонементнэ зал соо советскэ танкистнууд тухай хэблэгдэн гаргагдаһан номуудай выставкэ эмхидхээ.

Городой предприятинуудта урдань танкистнууд ябаһан хүдэлмэришэд ба албахаагшад олон. Тэдэнэр танкистнуудай Үдэр тухай хөөрэлдөөнүүдые, элидхэлнүүдые үнгэргэнэ. Мүнөөдэр мяханай комбинадта, «Механлит» заводто, пединститутда, түмэр замай № 2 училищада ба бусад предприятинуудта танкистнуудай үдэртэ зорюулагдаһан баярай вечернүүд болохо. Тус вечернүүд дээрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ советскэ танкистнуудай туйлаһан амжалтанууд, танкистнуудай Үдэр тухай ба бусад темэнүүдээр элидхэл болохо, уранһайханай самодеятельностиин концертнүүд харуулагдаха байна.

А. Наумов.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковтой Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственна делегаци уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Г. М. Маленковтой** Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственна Делегаци—КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ **Ким Ир Сен,** Корейн Ажалай Партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшын Орлогшо **Пак Ден Ай,** Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын Орлогшо **Тен Ир Лен,** Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр **Нам Ир,** Гүрэнэй Түсэблэлгын Комиссиин Түрүүлэгшэ **Тен Дюн Тхяк,** Түмэр замай Министр **Ким Хэ Иль** ба КНДР-һээ СССР-тэ һуугаа Посол **Лим Хэ** гэгшэд сентябриин 11-дэ уулзаба.

Хэлсээн дээрэ советскэ талаһаа **В. М. Молотов, Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин, А. И. Микоян, М. З. Сабуров,** СССР-һээ КНДР-тэ һуудаг посол **С. П. Суздалев,** СССР-һээ КНДР-тэ һуудаг Торгпред **П. И. Сакуп** байлсаа.

Хитадай Арадай Республикаһаа СССР-тэ һуугаа Посол **Чжан Вэньтянь** хэлсээндэ хабаадалсаа.

Хэлсээн үнэн зүрхэнэй, хани нүхэсэлэй оршон байдалда үнгэрөө.

В. М. Молотовтой Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо

Московско метрогой табадахи ээлжээнэй барилга дээрэ

Московско метростройн коллектив метрогой табадахи ээлжээнэй барилгада бэлэдхэл хэжэ байна. 12 километр утатай газар дорохи шэнэ магистральнууд 9 ордон-станцитай байха юм. Мүнөө ордонгуудай һууринуудые табихын тулада геологическа бэдэрэлгэ хэгдэжэ дүүрэбэ. Шэнэ трасса дээрэ бэдэрэлгын геологическа хүдэлмэринүүд дүүрэбэ. Мүн газарай хүрьһэнэй состав шэнжэлэгдэбэ.

Хүдэлмэрилжэ байһан «Ботанический сад» гэжэ станци шадар байһан барилгын талмай дээрэ № 12 барилгын шахтёрнууд түрүүлэн ерэбэ. «Ботанический сад» гэжэ станци барихые энэ коллективтэ даалгагдаһан байна. Тэрэ хадаа мүнөө хүдэлмэрилжэ байһан нэгэ нэрэтэ станциин доронь баригдаха юм. № 511-дэхи ствол малтаха һууриие «Маркшейдернүүд»—«газар дорохи штурманууд» олонхой. Гаргаха шорой болон, мүн станциин барилгада хэрэглэгдэхэ материалнууд тэрээн соогуур зөөгдэхэ юм.

Мүнөө ствол нүхэлэлгын газар малтагдажа эхилэнхэй.

(ТАСС).

Нёдондонойхиһоо һайн ургаса абаба

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС). Приморьеын колхозууд овощной ба бахчева культурануудай хуряалгада ниитэ дээрээ оробо. Тэдэнэй ургасань нёдондо жэлэйхидэ орходоо үлүү һайн байба. Энэ хадаа квадратна ба квадратна гнездовой тарилгые үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй үрэ мүн. Колхозууд 200—250 центнер капуста, 180—200 центнер үгэрсэ гектар бүриһөө хуряан абажа, түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо хоёр дахин ехэ ургаса хуряажа абаба. Овощеводууд ряд хоорондын элдүүрилгэдэ механизмуудые үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар хүдэлмэриин хүсэ гаргашалгые доошолуулһан байна. Овощной бахчева-культурануудай гектар бүхэниие элдүүрилгэһээ 30—50 ажалта үдэр арьбалагдаһан байна.

Шэнэ станогууд

МИНСК, сентябриин 9. (ТАСС). Минскын Ворошиловай нэрэмжэтэ станок-бүтээлгын заводой коллектив металл үйлэдбэрилдэг нарижуулагдаһан станогуудые байгуулжа ороо. Хирхаг жэгдэлхэ тусхай станогой проект бүлэг конструкторнууд зохёобо. Электромеханическа приводтой түнхилгын хүндэ станок заводской шалгалтые амжалтатайгаар тэсэжэ гараа.

(ТАСС).

Таряа хуряалгын шиидхэхы үдэрнүүд ерээ

Кударада комбайнуудай бүтээсэ тон бага, таряан ехээр гээлтэдэ ороно

КУДАРА-СОМОН. **(Телефоноор абтаба).** Мүнөө Кударын аймагай колхозуудта ургаса хуряалга болон гүрэндэ таряа тушаалгын эгээл шиидхэхы үдэрнүүд ерэбэ. Юуб гэхэдэ, эндэ эртэ намар болодог ба орой тээшээ болоходоо ехээр хүйтэржэ саһан орожорхидог юм. Тиимэһээ таряанайнгаа айрахаһаа урид, саһанда даруулжархингүй хуряажа абахын тулада аймагай колхозууд эдэ үдэрнүүдтэ ургаса хуряалгадаа бүхы хүсэеэ элсүүлхэ зэргэтэй.

Аймагай зарим түрүү колхозуудта, жэшээлхэдэ, «Путь социализма» колхоздо энэ жэлэй ургаса хуряалга болон гүрэндэ таряа тушаалга амжалтатайгаар ябуулагдажа байна. Эндэ гүрэндэ таряа тушааха сентябрь һарын график дүүргэгдэбэ. Мүн «Путь Октября» колхозой гэшүүд болон механизаторнууд абаһан социалистическэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлнэ. Тэдэнэр гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ. Мүнөө бэлэдхэлэй пунктда энэ колхоз арбан хоёр мянган пүүд һайн шанартай таряа тушааба.

Гэхэ зуура, бүхы дээрээ аймагай колхозуудта энэ жэлэй ургаса хуряалга болон гүрэндэ таряа тушаалга хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Сентябриин 10-най байдалаар аймагай колхозууд бэлон колхозууд таряа хуряалгын хүдэлмэридэ бүхы хүсэеэ элсүүлнэгүй. Эдэ колхозуудта таряа хуряалга болон гүрэндэ тушаалга хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһаар. Таряан гээлтэ хоролтодо ехээр оруулагдана, гүрэндэ таряа тушаалгын график дүүргэгдэнэгүй. Эдэ колхозуудта МТС-эй баян техникэ муугаар ашаглагдана. Олохон комбайнууд таряа хуряалгада гараһанһаа хойшо ехэнхи сагаа миин байжа үнгэргөө. Жэшээлхэдэ, «Красная заря» колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг Хамнигадайн МТС-эй комбайнер нүхэр Трифонов ургаса хуряалгын эхилһэнһээ хойшо оройдоо 70 гектар таряа хуряагаа. Олохон газарнуудта энэ нүхэр таряа шанар муутайгаар хуряагаа гэжэ элирүүлэгдээ. Техническэ дутагдалнууд дээрэһээ боложо, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо комбайнуудай ехээр эбдэрхэ, һаатаха ушарнууд үзэгдэнэ. Мүн эндэ хүдэлмэрилдэг комбайнернууд нүхэд Игумнов, Нечаев хоёр таряа хуряалгада ороһонһоо хойшо тус бүридөө оройдоо 90 — 90 гаран гектар таряа хуряаһан байна. Комбайнууд яахадаа эбдэрнэб, һаатанаб гэхэдэ, нэгэ талаһаа, үбэл хабарай сагта тэдэнэр муугаар заһабарилагдаһан байгаа, теэд мүнөө тэдэнэй хойноһоо харууһалга муугаар хэгдэнэ. Хоёрдохёор, комбайнова агрегадуудта хүдэлмэдаг заншалтай. Энэ ехэ дутагдал таряа хуряалгын эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдһээ захалаад «аша үрээ» үзүүлжэ байна. Мүнөө тус МТС-эй комбайн бүхэнэй табан хоног соо хэһэн үдэр бүриин хүдэлмэри оройдоо 6 гектараар тоологдоно. Энэ МТС типовой договоройнгоо ёһоор харьяата колхозуудтаа энэ жэлдэ 6 мянган гектар таряа хуряаха түсэбтэй байһан аад, мүнөө арайхан гэжэ 1900 гаран гектар хуряагаад байна.

МТС-эй директор нүхэр Воробьев комбайнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилүүлхэ тушаа зохихо хэмжээ абанагүй.

Мүн Ехэ-Кударын МТС-тэшье энэ талаар ехэхэн дутагдалнууд бии. Эндэ комбайнууд мүн лэ олоороо эбдэрнэ. Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо тус МТС-эй аяар 6 комбайн хүдэлмэрилдэг. Теэд тэдэнэр бүхэли һарын турша соо оройдоо 700 гектар таряа хуряагаа. Эндэ комбайн үдэр соо дунда зэргээр 4—5 гектар хадана.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд комбайнуудые һаатуулангүйгөөр хүдэлмэрилүүлжэ байхын орондо өөһэдөө һаад төйбо татана. Ажал хэхэ хүнүүдэй бии байбашье, тэдэниие таряа хуряалгада бултыень гарганагүй. Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байдаг комбайнууд до оройдоо 4—5 хүн хүдэлмэрилнэ. — Комбайн бункер соохи таряагаа һуладхахын тулада 45 минута, заримдаа бүришье ехэ саг гээнэ. Комбайнова агрегадуудые хүдэлмэришэдөөр хүсэд хангаад, һаатуулангүйгөөр хүдэлмэрилүүлхэ тушаа колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Вазинкин һаналаа табинагүй. Ехэ-Кударын МТС-эй директор нүхэр Дмитриев энэ талаар колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэнэгүй.

Аймагай колхозууд таряа хуряалгада жатkануудаа хүсэдөөр табинагүй.

Аймагай колхозуудта намарай пар хахалалга мүн лэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Нүхэр Гарматаров түрүүлэгшэтэй Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо энэ жэлдэ 900 гектар намарай пар хахалагдаха ёһотой байһан аад, мүнөө оройдоо 200 гаран гектар, нүхэр Нечаев түрүүлэгшэтэй «Путь Октября» колхоздо 1000 гектарай орондо оройдоо 250 гектар намарай пар хахалагдаа.

Мүнөө таряа хуряалга болон гүрэндэ тушаалгын эгээл харюусалгатай, шиидхэхы үдэрнүүд ябажа байна. Тиимэһээ аймагай колхозуудай правленинүүд, МТС-үүдэй директорнууд таряа хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозникууд болон механизаторнуудай

СОВЕТСКЭ ТАНКИСТНУУДАЙ ДАЙШАЛХЫ ЗАМ

☆ ☆

М. ШАПОШНИКОВ, Советскэ Союзай Герой танкова сэрэгүүдэй генерал-майор

☆☆☆

Мүнөөдэр манай арад, Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй сэрэгшэд танкистнуудай Үдэрые тэмдэглэжэ байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда бронетанкова ба механизированнэ сэрэгэй ехэ удхашанартай байһые ба тэдэнэй дайшалхы габьяае тэмдэглэн, тэрэшэлэн Советскэ Армиие бронетанкова техникээр зэбсэглэжэ байһан танк-бүтээгшэдэй габьяае тэмдэглэн энэ Үдэрые һайндэрлэхэ гэжэ СССР-эй Верховно Советэй Президиум долоон жэлэй саада тээ тогтооһон байгаа.

Бронетанкова сэрэгүүд болон советскэ танк бүтээлгэ гражданска дайнай үедэ бии боложо эхилһэн юм. 1920 ондо В. И. Ленинэй заабаряар «Красное Сормово» гэжэ завод Эсэгэ ороной түрүүшын танкнуудые бүтээһэн юм. Тэдэнь гадаадын интервентнүүд ба сагаан гвардеецүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ амжалтатайгаар хэрэглэгдэһэн байгаа. Гражданска дайнай жэлнүүдтэ байгуулагдаһан бронечастьнууд манай армиин дайшалхы шадабарииые нилээд шангадхаһан, дайсаниие илаха ябадалда туһалһан байха юм.

Гражданска дайнай дүй дүршэл бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдые эмхидхэхэ ба дайнда хэрэглэхэ теори байгуулха хэрэгтэ үндэһэ һуури боложо үгөө.

Коммунистическэ партяар хүтэлбэрилэгдэһэн советскэ арад хадаа гражданска дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр, интервентнүүд ба сагаан гвардеецүүдээр һандаргагдаһан арадай ажахые һэргээн бодхоожо орооһэн.

Ороноо индустриализацилха ба хүдөө ажахые коллективизацилха политикые бэелүүлһэнэй ашаар Советскэ Союз хүсэ ехэтэ индустриально-колхозно гүрэн болоо.

Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ манай ороной өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай эсэшэгүйгөөр оролдодог, элдэб түрэлэй сэрэгүүдые, тэрэ тоодо бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдые хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал табидаг байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай урда тээ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй составта дэлхэй дээрэ эгээн эрхим һайн танкнуудтай ба самоходно-артиллерийскэ установконуудтай байгаабди, бэлэдхэл һайнтай ба һургаалтай, советскэ Эхэ орондоо хизаарлашагүй үнэн сэхэ танкистнуудай кадртай байгаабди.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн хадаа советскэ арад ба тэрэнэй армида тон ехэ шалгалта болоо. Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын уряагаар манай бүхы олон миллион арад Эсэгэ ороноо хамгаалгада жагсан бодоо һэн. Фашистска булимтарагшадтай бүгэдэарадай тэмсэлые зоригжуулагшань ба эмхидхэгшэнь байжа, манай парти хадаа советскэ хүнүүдэй бүхы хүсэл зоригые, ороной бүхы материальна ба духовно хүсэнүүдые дайсаниие бута сохихо хэрэгтэ залан шэглүүлһэн байна.

Дайнай түрүүшын үедэ стратегическэ эдэбхитэй хамгаалга хэхэ зуураа, Советскэ Арми хадаа дайсанай хүсые бууруулжа, добтолгодо орохо услови бэлэдхэһэн байна. Дайсанай танкаараа саг зуура олон байбашье һаань, советскэ танкистнууд бусад сэрэгүүдтэй хамта, немецко-фашистска армиин сохилтые бэе дээрээ хүлеэн абажа, дайсанай замые эрэлхэг зоригтойгоор хааһан байна. Манай танкистнууд хүндэ хүшэр дайнда советскэ газарай алхам бүхэниие үсэд шангаар хамгаалжа, дайсанай сэрэгүүдые ба техникые хюдажа, булимтарагшадта хүсэ ехэтэ, контрсохилто хэһэн байна.

Советскэ Арми Москва шадарай байлдаанда дайсаниие тогтоожо, һүүлээрнь контрдобтолгодо орон, тэрээндэ хатуу шанга сохилто хэһэн байна бшуу. Гитлеровскэ армиин илагдашагүй тухай хооһон суунь Москва шадарай полинууд дээрэ хэтэ мүнхэдөө хосорон һалаһан, стратегическэ талаар үүсхэл советскэ командованиин талада шэлжэн ороһон байна.

Сталинградска байлдаанда советскэ танкистнууд сэрэгэй эрхим мэргэжэл шадабари харуулаа. Сталинград шадарай байлдаан хадаа дайсаниие хүреэлжэ бута сохихо зорилгоор янза бүриин бүхы сэрэгүүдэй хоорондоо холбоо барисатайгаар ябуулга хэхэ ба тэрээндэ сохилто үзүүлхын тулада танкова болон механизированнэ соединенинүүдые хэрэглэхэ талаар гайхамшагта жэшээ болоһон байна.

Манай сэрэгүүд Сталинградһаа баруун хойгуур ба урдуур дайсанай обороные богонихон болзор соо сүмэ сохижо, Калач город шэглэн урагшаа шууд дабшажа ороо һэн. Танкова ба механизированнэ соединенинүүд ябган сэрэгүүдтэй, артиллеритэй ба авиацитай хамта ябажа, табан үдэрэй турша соо немецко-фашистска 330 мянган тоото бүлэг сэрэгүүдые бүһэлэн хүреэлһэн байха юм. Дайсаниие хүреэлэлгэдэ хабаадаһан танкова ба механизированнэ хэдэн олон соединенинүүд гвардейскэ тугуудые абаһан байна.

1943 оной зун советскэ зэбсэгэй толотомо илалтаар дүүрэһэн Курскын түлөө байлдаан болоһон байна. Курск шадар болоһон дайнда хоёр талаһаа 10 мянга хүрэтэр танкнууд хабаадаһан юм. Курск шадарай хамгаалгын дайнда советскэ сэрэгүүдэй түйлаһан амжалтанууд дайсанай Орловско ба Белгородско-Харьковска бүлэг сэрэгүүдые бүримүһэн бута сохихо—удаадахи зорилгонуудые дүүргэхын тулада эрид шууд контрдобтолгодо орохо таатай услови байгуулаа бэлэй. Энэ түсэбые бэелүүлгэдэ бронетанкова ба механизированнэ соединенинүүд шухала зорилгонуудые дүүргээ һэн. Тэдэнэр хадаа манай сэрэгүүдэй ударна бүлэгүүдэй гол хубинь болоо һэн.

Курска байлдаан хадаа манай бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй дайшалхы арга боломжын ехэ болоһые, тэдэнэй ябган сэрэгүүдтэй, артиллеритэй, авиацитай болон сапернуудтай хоорондоо холбоо барисаатай ябажа орёо ба харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэжэ шадаха байһые харуулаа. Һара соо Курск шадар үргэлжэлһэн дайнай үедэ советскэ сэрэгшэд дайсанай 4600 танк ба самоходно буу үгы хэһэн байна.

Танкова ба механизированнэ сэрэгүүд Днепрые амжалтатайгаар гаталжа, тэрээгээрээ ехэ гол мүрэнүүдые дабажа шадаха арга боломжотой байһанаа гэршэлээ.

Дайсанда хүсэ ехэтэ арбан сохилто советскэ сэрэгүүдэй хэхэ үедэ түрэл бүриин сэрэгүүдэй хоорондохи холбоо барисаае шадамараар эмхидхэн, манай командовани оперативна маневрын элдэб формонуудые хэрэглэжэ дайсанай ехэ хүсые хүреэлэн үгы хэдэг байгаа.

Хүреэлэлгын маневр хадаа советскэ бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй дайшалхы ябуулгануудай единэ формо болоо һэн. Маневрын энэ формые шадамараар хэрэглэжэ ба нарижуулжа, советскэ танкистнууд бусад сэрэгүүдтэй хоорондоо нигта холбоо барисаатай ябажа, Корсунь-Шевченковскиин райондо, Минск шадар, Яссы-Кишинёвой райондо, Зүүн Пруссида, Будапешт ба Берлин шадар дайсанай ехэ бүлэгүүдые хүреэлэлгэ ба үгы хэлгые хангаһан юм.

1945 оной апрельдэ Берлинэй түлөө байлдаан эхилээ һэн. 41 мянган ехэ буунууд ба миномёдуудтай, 8400 самолёдуудтай, 6300 гаран танкнуудтай ба бусад олон мүнөө сагай дайшалхы техникэтэй хүсэ ехэтэ советскэ бүлэг сэрэгүүд үзэгдөө дуулдаагүй шанга сохилто дайсанда хэһэн байгаа. Одер дээрэ дайсанай обороные һэтэ сохин манай частьнууд город тээшэ шууд дабшаһан юм. Берлинэй гарнизон найман үдэрэй турша соо манай подвижной частьнуудаар хүреэлэгдэжэ бута сохигдоод, дүрбэн бүлэг боложо таһарһан байна. Майн 2-то дайсан эсэргүүсэхэеэ болёо һэн. Энэ байлдаанда танкова сэрэгүүд олон тоото бүхэжүүлтэнүүдые дабаһан ба дайсанай үсэд нэтэрүү эсэргүүсэлтые сохиһон байна. Советскэ танкистнууд илалта түйлаха нугаршагүй дура зориг, гайхамшагта дайшалхы шадабари, Эхэ орондоо инаглан дуралалгые харуулаа һэн.

Чехословацка арадые фашистска богоолшолгоһоо сүлөөлгэдэ советскэ бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүд онсо ехэ үүргэ дүүргээ. Танкова ба механизированнэ соединенинүүд берлинскэ операци дүүргэһэнэй һүүлээр урда зүг барижа, Прага тээшэ дабшан, шууд түргэн марш-маневр хэжэ Дрезден соогуур ба Рудна хадануудаар дайлалдан ябажа, фашистска бүлэг сэрэгүүдые бута сохиһоор Чехословакиин столицада ороһон юм.

Империалистическэ Японидо эсэргүү дайнда танкнуудаар, артиллереэр ба дайшалхы бусад техникээр бүрин зэбсэглэгдэһэн Советскэ Арми дайсанай эсэргүүсэлтые хилэ шадарай бүхэжүүлэгдэһэн райондо нуга дараад, хада хабсагайнуудые ба хуурай хооһон тоби талые дабажа, японско армиие бутаргажа, капитулировалхые баадхаһан байна.

Дайнай үедэ советскэ танкистнуудай хэһэн дайшалхы ябуулгануудые манай арад, Коммунистическэ парти, Советскэ правительство үндэрөөр сэгнэһэн байна.

«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ,—гэжэ И. В. Сталин заагаа һэн, — фашистска Германиие ба империалистическэ Япониие бута сохихо хэрэгтэ Советскэ Армиин бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүд гайхамшагта үүргэ дүүргээ. Советскэ танкистнууд байлдаануудай полинууд дээрэ үхэлгүй мүнхэ баатаршалга харуулһан ба Эхэ оронойнгоо үмэнэхи уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна».

Олон зуун мянган танкистнууд правительственна шанда хүртэнхэй, 1142 сэрэгшэд Советскэ Союзай Геройнууд болоһон, 16 сэрэгшэд «Алтан одон» медаляар хоёрдохёо шагнагдаһан байна.

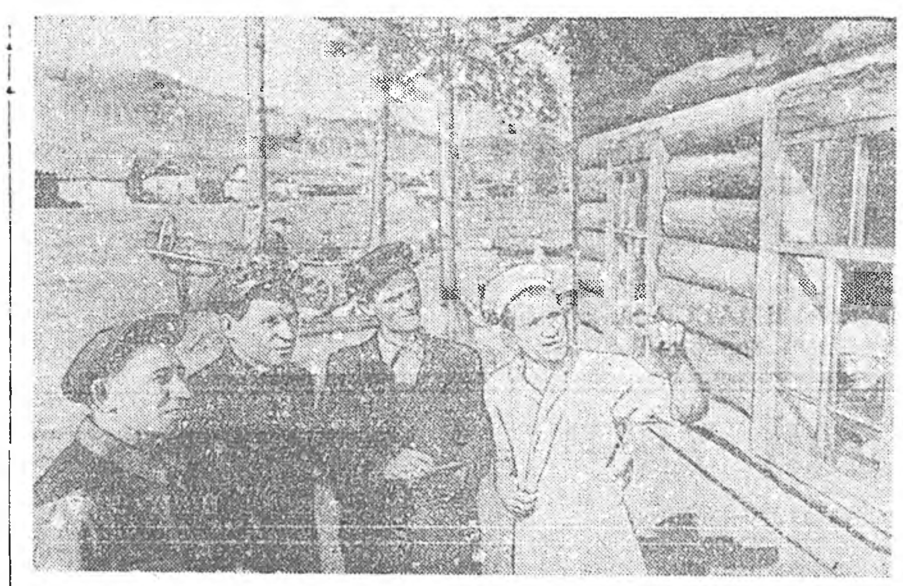
Фашистска булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлдэ зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ — Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда манай орониие бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтада хүтэлэн асараа.

Тылдэ советскэ хүнүүдэй шэн зоригтойгоор ажаллаагүй һаань, фронтдо бүгэдэарадай туһаламжа үзүүлэгдээгүй һаань Советскэ Союз дайнда илажа шадахагүй байгаа. Манай промышленность немецко-фашистска армиин танк ба самоходно артиллеридэ орходоо шанараараа нилээд булюу һайн эрхим һайн танкнууд ба самоходно-артиллерийскэ установконуудаар фронтые хангадаг байгаа. Дайнай һүүлшын гурбан жэл соо СССР-тэ жэл бүри 30 мянга гаран танк, самоходно-артиллерийскэ установко ба бронемашина үйлэдбэрилэгдэдэг болоһон байгаа.

Советскэ танк бүтээгшэдэй ажалай габьяае Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнээ. Дайнай жэлнүүдтэ танкова промышленностиин 9 мянга гаран хүдэлмэрилэгшэд орденууд ба медальнуудаар шагнагдаа, олон хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн үндэр нэрэзэртэ олгогдоһон байна.

Дайнай үедэ Советскэ Армиин фонддо мүнгэн зөөри суглуулга советскэ хүнүүдэй патриотизмые харуулна. Тамбовско областиин колхозниг ууд ай үүсхэлээр танкова колонно байгуулгада зөөри суглуулга эмхидхэгдэһэн байна. Ороной бүхы ажалшад тэдэнһээ үльгэр жэшээ абаа һэн. Советскэ патриодууд дайнай үедэ танк бүтээлгын фонддо 6 миллиард шахуу түхэриг мүнгэ, алтаар 105 мянга шахуу түхэриг ба 193 килограмм шахуу сулгы алта оруулһан байна.

Бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүд дайнай хойто тээхи үедэ дайнай баян дүй дүршэлые шэнжэлэн шудална, дайшалхы мэргэжэлээ нарижуулан һайжаруулхын тулада сэрэгүүдые һурган хүмүүжүүлгэдэ тэрэниие творческоор хэрэглэнэ. Техникые эсэшэ сусашагүйгөөр шудалжа, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ бүри үндэр показательнуудые түйлажа, советскэ танкистнууд манай арми ба флодой алдарта заншалые нангинаар абажа ябадаг ба арьбадхадаг, социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Партиин XIX съездын, СССР-эй Верховно Советэй V сессиин шиидхэбэринүүд, сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковой хэлэһэн үгэ хадаа Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй бүхы сэрэгшүүдтэл адляар бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй личнэ составые албанайнгаа уялгые шэн зоригтойгоор дүүргэхэ, журам ба эмхидхэлые бэхижүүлхэ, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ шэнэ амжалтануудые түйлаха ябадалда зоригжуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрийскэ леспромхозой «Дальняя Эрия» участогай ажаһуудалай комисси үбэлдэ бэлэдхэлые шалгажа ябана. Зүүн гарһаа: М. Ситников, И. Мельников, М. Головунин, А. Шамаев. М. Минеевэй фото.

Леспромхозуудые үбэлдэ һайнаар бэлэдхэхэ

Ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна

«Забайкаллес» комбинадай Эрийскэ леспромхоздо үйлэдбэриин дэлгэрэнгы суглаан һаяхан болобо. Тус суглаан дээрэ модо бэлэдхэхэ жэлэй түсэбые октябриин 1 болотор дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 50 мянган кубометр модо гүрэндэ үгэхэ гэһэн уялгаяа дүүргэхын тула, тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба. Гадна, октябриин 15 болотор культурно-ажаһуудалай гэр байрануудые үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр бэлэн болгохо гэжэ леспромхозойхид шиидэбэ.

Мүнөө жэл тус леспромхоздо барилгын ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Заһабарилгын механическа мастерской шэнээр баригдажа байнхай. Сулхари гэжэ модо бэлэдхэлэй шэнэ пункт эмхидхэгдээ. Заһабарилгын бүхы хүдэлмэри графигай ёһоор хэгдэнэ.

Үбэлдэ бэлэдхэлгээр леспромхозой профсоюзна организаци ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. Профком леспромхозой бүхы хүдэлмэришэдые энэ хүдэлмэридэ элсүүлжэ шадаа. Коммунальна гэр байратай олохон хүдэлмэришэд гэр байраяа өөһэдөө заһабарилха гэжэ шиидэнхэй. Жэшээлхэдэ, бригадир И. Плясов, заһабарилгын мастерскойн балташа И. Воронин, шофер Г. Дронов, тракторист Х. Япаров ба бусад өөһэдөө коммунальна гэр байрые заһабарилжа, тэрээндэ гаргашалагдаха байһан гүрэнэй мүнгые алмаба.

Тус леспромхоздо байрын-ажаһуудалай тусхай комисси эмхидхэгдэһэн байгаа. Комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр М. Головунин үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэрзэргэ ябуулагдажа байнаб гэжэ леспромхозой участогуудаар ябажа үзэдэг. Һаяхан нүхэр М. Головунин Кундулюн тосхондо, Дальняя Эрия ба бусад пунктнуудаар ябаба. Эдэ пунктнуудта үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри үни дүүргэгдэһэн, гэр байрануудынь һайнаар дулаалагдаһан байба. Жэшээлхэдэ, Улагонды гэжэ пунктда колхознигууд-сезоннигуудай мүнөөшье ерээ һаань, тэндэ дулаан байра, орон, дэрэ дэбисхэр бэлэн болгогдонхой. Тиихэдэ Тибегуты, Дардынкул, Улентуй гэжэ пунктнуудта мүн лэ иимэ бэлэдхэл хэгдэнхэй.

Илька тосхондо үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри бага унжагайрбашье, мүнөө байрын ба культурно-ажаһуудалай гэр байрануудай 70 процентнь заһабарилагданхай.

Гэбэшье, «Забайкаллес» комбинат леспромхозуудай үбэлдэ бэлэдхэлдэ өөдтэй туһаламжа үзүүлнэгүй. Жэшээлхэдэ, хамтын байрада хэрэгтэй одеялануудые эльгээгээгүй байһаар, мүн тиихэдэ сонхын шэл, слифа, хадааһа, рамануудай шарнир гэхэ мэтын шухала хэрэгтэй юумэнүүдые эльгээнэгүй. Комбинадай хангалгын таһаг эдэ хэрэгсэлнүүдые ойрын сагта леспромхозуудтаа эльгээхэ зэргэтэй.

В. Минеев.

Хандагатайнхид хамаагүй һууна

Республикын ой модоной промышленностиин предприятинууд үбэлэй үедэ эмхитэйгээр хүдэлмэрилхын тулада харгы замуудаа, машинануудаа эртээнһээ һайнаар заһабарилжа, бэлэн болгохо уялгатай.

Гэбэшье, үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри Хандагатайн леспромхоздо нобшо удаанаар ябуулагдана. Тус леспромхоз 4,6 километр түмэр харгы ашаглалгада оруулха байһан аад, мүнөө болотор оруулаагүй, тракторнуудаар модо шэрэхэ харгы барилгын хүдэлмэриие сентябриин 1-нэй байдалаар оройдоо 45 процент дүүргэһэн байна.

Мүн механизмууд болон түхеэрэлгэнүүд удаанаар заһабарилагдана. Жэшээлхэдэ, нүүдэл электростанцинуудые заһабарилгын хүдэлмэри миил 60 процент дүүргэгдэә. КТ—12 маркын тракторнуудые ба автоэлектрокрануудые заһабарилгын хүдэлмэри холо дүүргэгдээгүй байна.

Модо бэлэдхэлэй намар-үбэлэй сезоной эхилтэр тус леспромхоз хүдэлмэришэдэй 29 гэр бариха байһан аад, мүнөө оройдоо хоёрыень бариад байна. Тиихэдэ 5 мянган квадратна метр гэр байра заһабарилагдаха байгаад, мүнөө хахад хүдэлмэринь хэгдэнхэй.

Гадна, тус леспромхозой культурно-ажаһуудалай гэр байранууд үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхөөр бэлэн болгогдоогүй байһаар. Жэшээлхэдэ, 7 улаан булангуудай дүрбэниинь заһабарилагдаад, бэшэниинь хуушаараа байжа байна.

Энэ леспромхозой ОРС үбэлэй үеын хүдэлмэридэ илангаяа муугаар бэлэдхэнэ. Сентябриин 6-най байдалаар тус ОРС-ын худалдаа наймаанай болон эдеэ хоолой нэгэшье точко заһабарилагдаагүй, бэлэн болгогдоогүй байһаар. Магазинуудтань эд бараан хомор, ОРС-ын хүтэлбэрилэгшэд хартаабха, овощь бэлэдхэхэ гэжэ оролдоногүй.

Иимэ байдалда ороод байһанаа Хандагатайн леспромхозой директор нүхэр Закревский ба ОРС-ын начальник нүхэр Дмитриев хоёр мэдэнэгүй гэхын аргагүй. Үбэлдэ саг сооhь, һайнаар бэлэдхэхын тула эдэнэр эрид хэмжээ дары абаха ёһотой.

Хандагатайн леспромхозой партиина болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй шухала зорилгонь юуб гэхэдэ, үбэлдэ бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэриие октябриин 1 хүрэтэр дүүргэхэ уялгатай.

С. Маслов.

Ажалай эдэбхи

Манай республикын ой модоной промышленностиин предприятинуудта Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй долгин үдэр бүри үргэдэжэ байна.

Шулуутайн леспромхозой коллектив энэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, модо бэлэдхэхэ жэлэй түсэбые декабриин 21 болотор дүүргэхэ, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 20 мянган кубометр модо ороной шэнэ барилгануудта эльгээхэ гэһэн уялга абаа һэн.

Энэ уялгаяа бэелүүлхын тула тус леспромхозой участогууд хоорондоо мүрысэжэ, модо шэрэхэ гурбадахи кварталай түсэбые болзорһоонь 27 үдэрөөр урид дүүргэбэ. Сентябрь һарын эсэс хүрэтэр леспромхозойхид 20 мянган кубометр модо шэрэхэ гэжэ шиидээд, эршээ шангадхажа байна.

Леспромхозой участогуудай дунда Шабурска модоной пункт (начальнигынь нүхэр Колмаков) түрүү зэргэдэ ябана. Энэ участогайхид август һарын түсэбые 3 мянган кубометр модоор үлүүлэн дүүргэбэ. Тиихэдэ Тамагтайн модоной пункт август һара соо нэгэ мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур шэрэбэ.

Һаяхан эдэ пунктнуудай коллективүүд шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаха зуураа, жэлэй түсэбые ноябриин 7 болотор дүүргэжэ, жэлэй эсэс хүрэтэр 35 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур шэрэхэ гэжэ шиидэбэ. Мүнөө эдэ пунктнуудай хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа бэелүүлхын тула эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Электрохюрөөшэн Дмитрий Грудинин халаан соогоо 2 нормо дүүргэжэ, ажалай жэшээ харуулна. Шофернууд Давыдов, Иващенко, Владимиров, Полянский гэгшэд август һарын түсэбые тус тустаа 150 процент дүүргэбэ. Энэ леспромхозой коллектив сентябрь һарын түрүүшын декада соо үшөө һайнаар хүдэлмэрилбэ.

К. Григорьев.

АЖАБАЙДАЛАЙ ЭРИЛТЭНҮҮДҺЭЭ ГЭЭГДЭҺЭНҺЭЭ...

Идеологическа хүдэлмэриие эрид һайжаруулха гэһэн партиин XIX съездын заабариие Сэлэнгын аймагай культурно-гэгээрэлэй зарим эмхи зургаанууд муугаар дүүргэнэ.

Жэшээлхэдэ, Бүхэнэй сельсоведэй дэргэдэ долоон жэлэй һургуулиин директор нүхэр А. Н. Пихуновой ударидадаг хүдөөгэй лектори бии. Энэ лекториин лекторнүүдэй 2 багша, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ, зоотехник болон колхозой түрүүлэгшэ хүдэлмэрилнэ. Энэ 7 лекторнүүдэй хоёрынь энэ жэлэй 8 һара соо нэгэ-нэгэ лекци уншаа. Бэшэниинь нэгэшье элидхэл гү, али лекци уншаагүй. Бэшэгдэһэн лекцинүүдынь уншагдахаһаа түрүүн зүбшэн хэлсэгдэнэгүй.

Мүн тус аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Энэ колхоз 1938 ондо клуб барижа эхилһэн аад, мүнөөшье хүрэтэр хүсэд дүүргээгүй. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ орооһо хаахал амбарай орондо энэ клубынь хэрэглэгдэдэг байгаа.

Орооһо арилгадаг сортировкоһоо бэшэ «гоёолто» энэ клуб соонь байхагүй. Колхозой залуушуул сүлөөтэй сагаа хүхюу сэнгэлигээр үнгэргэхэ газаргүй дээрэһээ эндэ тэндэ, углуу булангуудаар суглараад, дуулалдажа һуудаг болонхой.

Клубай үгышье һаа тэрээнэй «даагша» бии юм. Клубые «даагшаар» сомоной Советэй секретарь нүхэр Пурбо Банзаракцаев хүдэлдэг. Энэ нүхэр клубые даагшын салин һара бүхэндэ абахаһаа бэшэ ямаршье хүдэлмэри хэдэггүй.

Харгана тосхоной колхознигуудта киношье харуулагданагүй, радиошье дуугархаяа үнинэй болишонхой. Эндэ библиотекэшье эмхидхэгдээгүй байһаар.

Ханын газетэ 1952 оной ноябриин 7-һоо хойшо гаргагдахаа болишонхой. Агитаторнууд ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри үнинэй ябуулнагүй. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эхин парторганизациин секретарь нүхэр Б. Л. Цыбденов ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тухай асуудалнуудые һүүлэй үедэ партийна бюро болон партийна суглаан дээрэ нэгэтэшье табяагүй

Ажалшадай дунда политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа партиин заабаринуудые Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эхин парторганизациин иимэ муугаар дүүргэжэ байһан дээрэһээ, тус колхозой ажахынь гээгдэнги байна. Колхоздо ажалай журам һула, ажалта үдэрэй минимумые дүүргээгүй колхознигууд олон. Үбһэ хуряалга ба силос даралга ехээр үдаарна, ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалга унжагайруулагдана.

Дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхаха тушаа КПСС-эй Сэлэнгын айком ба аймсоведэй гүйсэдком зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

А. Батомункуев.

Радиогой хэрэгсэлнүүд хомор

Курумканай аймпотребсоюзай магазинуудта радиогой хэрэгсэлнүүд тон хомор. Тиимэһээ зарим колхозууд ба МТС-үүдтэхи радиоузелнууд хэрэгтэй зүйлнүүдээр хангагдаагүй дээрэһээ таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилжэ шаданагүй. Үнгэрхэдөө аймпотребсоюзай магазинуудта репродукторнууд үнинэй үгы. Репродукторнуудай үгы дээрэһээ Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай зарим айлнууд радио шагнаха аргагүйдэнэ.

Аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Чимитов радиогой хэрэгсэлнүүдые магазинуудта асарха тушаа һаналаа табинагүй.

В. Цыдыпов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэхэ"

Кударын аймагай зарим колхозууд тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлхэ метод хэрэглэнэгүй, үбэлэй үедэ малые харууһалга хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ гэһэн статья манай газетын августын 5-най номерто толилогдоһон байгаа.

Статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодоржо, тэрээн соо заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээ абтаба. Аймсоведэй гүйсэдкомой Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлени аймагай зооветеринарна мэргэжэлтэдэй ба фермэнүүдые даагшанарай зүблөө үнгэргэһэн байна. Тэрэ зүблөөн дээрэ малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын тулада малые һайнаар эдеэлүүлхэ ба харууһалха талаар хэдэн хэмжээ-ябуулганууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энээнэй ашаар малай ашаг шэмэ үгэлгэ мүнөө дээшэлжэ байна гэжэ манай редакцида Кударын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бекишев мэдээсэбэ.

СССР-эй МЕДИЦИНСКЭ НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИДЭ

СССР-эй медицинскэ наукануудай академиин президиум Молотовой нэрэмжэтэ Томско медицинскэ институдай эрдэмтэдэй соведэй, мүн Баруун Сибириин медицинскэ научна хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар үргэн заседани октябрь һарада Томскдо үнгэргэхэ гэжэ шиидхэбэ. Академиин президиумэй гэшүүд ба Москвагай, Ленинградай, мүн Сибириин научна центрнүүдэй элитэ ехэ эрдэмтэ-медигүүд тус сессидэ хабаадалсаха байна.

Томскдо болохо научна сесси болбол сээжэ доторой хирургиин, ревматизмын, мүн силикозые һэргылэлгын ба аргалгын асуудалнуудта зорюулагдаха юм.

И. П. Павловай физиологическа һургаалые творческоор хүгжөөхэ тухай элидхэл заседаниин эхиндэ хэгдэхэ байна.

Томскдохи сессиин хаагдаһанай һүүлээр Новосибирскдэ, Кемероводэ, Сталинскда хэдэн научна заседанинуудые үнгэргэхэ гэжэ президиум шиидхэбэ.

(ТАСС).

НЮТАГ БУХЭНДЭ КУЛЬТУРНА СОВЕТСКЭ НАЙМАА ДЭЛГЭРУУЛЭЕ!

Шэнэ магазин соо

һаяхан Байкало-Кударын аймагай центртэ эдеэ хоолой шэнэ магазин нээгдээ. Энэ магазин уужам харуул, досооhь ороходо эмхитэй юм.

— Энээнэй урда тээ манай эндэ продмаг байбашье haa, гэр бараанинь заахан, хүн зоной эрилтые бүрилдөө хангажа шадаагүй байhан эрэhээ, тусгаар ехэ гэр түхеэрээбди, — гэжэ Байкало-Кударын аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Лексаков хөөрэнэ.

Энэхээрөөшье ёhотой зохид магазин нээhэн байна. Үглөөнэй 8 часта магазинай нээгдэхэлээр магазин соо хүн зон тон олоороо суглараба. Хүнүүд ээлжээндэ зогсожо, тоho, компот, сагаан талха, повидло, ниточнэ сай, хурьган сай гэхэ мэтые абана. Хоёр продавецууд өөдөө хараха забдагүй худалдаа наймаа ябуулна.

Тэрэ үедэ жара наhатай Сэрэмжэ хүгшэн үүдэ оромсоороо, — Үй.. Яагаа! Юун боложо байгаа юм! Хүнэй урагшаа дабшамаар бэлэй!—гэжэ дуугаран байhаар, нэгэ сабhар зайгаа оложо стойкодо хүрэмсөөрөө, — харыт, яагаа элбэг эдеэ хоол ерээ гээшэб!—басаган шамда тэрэ сайгаа үгыт — гэжэ лаг дээрэ эмхитэйгээр табигдаhан сай тээшэ хургаараа заана.

— Болохо, болохо, — гэжэ продавец басаган аятайханаар харюусаад байгаад, худалдан абагшадые культурнаар хангана.

Ээлжээндэ байhан хүнүүдэй дунд хоорондоо хөөрэлдэхые шагнахада, «хүнэй дуран соогоо абахаар элдэб амтата зүйлнүүд ерээ байна даа. Хүн зоной эрилтые хүдүүрэнээр хангаха тухай партиин, правительствымнай тогтоол болбо дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна» гэлсэнэ.

Тэндэ байhан гурбан үбгэжөөлнүүдэй нэгэниинь,—хармаанай хашадал мэдэхэ болоод байна даа, гэжэ хөөрэбэ.

—Үгы, шинии мүнгэншни яаhан —гэнэ нүгөөдэ үбгэниинь.

—Хатуу харые балгахаяа багадхаа haaшни хармаан соошни ханхинажа байха бэшэ гү? — гэжэ гурбадахи үбгэнэй хэлэхэдэ тэндэ байгшад эльгэ хатан энеэлдэбэд.

Үдэрэй эдеэлгэнэй үедэ магазинай хаагдахада кассада суглараhан мүнгые тооложо үзэхэдэ 6.500 түхэриг байба.

А. Шадаев.

...ГОБШО СИГНАЛНУУД

Столово худэлмэрилнэгүй. Үнгэрэгшэ hуралсалай жэлнүүдтэ Кяхтын городтохи техникумүүд ба училищинуудай студентнүүдэй хоолло тусгаар столово бии байгаа. Теэд мүнөө энэ столово үшөө нээгдээгүй байhаар.

Студентнүүдэй тусгаар столовые худалдаа наймаанай организацинуудай нээхыень хүлеэжэ байнаб.

В. Батаров.

Үмсэ наймаашад ба ариг сэбэр тухай. ПВЗ-гэй хаалгын ба эндэхи магазинуудай дэргэдэ үмсын огород харигшад үгэрсэ, помидор болон элдэб жэмэсүүдые, мүн hү наймаална. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые тухай газарта наймаалха гурим сахигданагүй, эндэ худалдагдадаг эдеэ хоол тооhо шоройдо дарагдана. Теэд ПВЗ-гэй госсанинспекци ариг сэбэрые сахиха хэрэгтэ hанаагаа табинагүй.

И. Озимов.

Тоо, шанар ба хэрэглэмжэ тухай

Улан-Удын Ленинэй үйлсөөр байдаг мебельнэ магазинай үүдэндэ үглөөнэй 11 час болохын урда тээ, мүн үдын хойно 4 час болохын урда тээ бүлэг зон суглараад, тус магазинда гараха шэнэ эд бараа хүлеэн байдаг. Магазинай нээгдэхэлээр ороhон хүн зоной зарим нэгэниинь диван, шифонер, түхэреэн стол, зөөлэн стул, буфет гэхэ мэтэ зүйлнүүдые абахын тула хананхатайгаар шэнжэлэн харадаг, үгышье haa нүгөөдэ зариманиинь продавецтэ хандан иигэжэ асуудаг:

— Нүхэр продавец, номой шкаф хэзээ бии болохо гээшэб?.. Би тэрэниие худалдажа абахын тула хэдэн hарын турша дотор ябанаб. Заримдаа иимэ шкафууд гарабашье, шанар муутайгаар хэгдэhэн, шэллэгдээгүй гү, али бүдэхир үнгэтэй дайралдадаг.

— Юугээр баян байнабибди, тэрээгээрээл баяртай агшабди, —гэжэ продавец hанаагаа зобоогүй янзатайгаар харюусадаг.

— Нүхэр продавец, ухибүүнэй үлгы хэзээ бии болохо гээшэб?..

— Нүхэр продавец, хубсаhанай үлгэсэ хэзээ бии болохо гээшэб?.. гэhэн ба бусад олон асуудалнууд дээрэ хэлэгдэhэн нэгэл удхатай харюу абадаг байха юм. Тус магазинай кассада хадагалагдадаг «Дурадхал ба эрилтэнүүдэй дэбтэр» соо олон хүнүүдэй hанамжанууд, захилнууд ба гомодолнууд бэшээтэй байна. Эдэниие бултыень уншаад, бодожо үзэхэдэ, зарим дурадхалнуудынь үнэхөөрөө анхарал хандуулмаар байха юм.

Энэ үдэр мебельнэ магазинтай зэргэлээд байдаг горпромторгын № 10 хозрасчётно магазинай конторододо орожо ерэбэбди. (Мебельнэ магазин эдэнэй мэдэлдэ байдаг юм). Үдэр, hаранuудта хэды шэнээн түхэригэй юумэн худалдагдаа гээшэб гэжэ мэдэхын тула тоо бүридхэгшэд счёто татана, элдэб мэдээ бэлэдхэнэ.

— Худалдан абагшадые hайнаар хангахын тула, тэдэнэй эрилтэнүүдые гүйсэд дүүргэхын тула танай магазин hүүлэй үедэ ямар хэмжээнүүдые абааб? —гэhэн асуудалтайгаар № 10 магазинай директорые орлогшо Софья Алексеевна Воробьевада хандахада, иигэжэ харюусаба:

— Бидэнэр ажалшадые хангахын тула бүхы хүсөө гарганабди, манай магазин даалгабарита түсэбөө hараhаа hарада эрхим hайнаар дүүргэнэ. Энээниие гэршэлхын тула тоо баримтануудые хараад үзэе...

Иигэжэ хэлэмсээрээ Софья Алексеевна стол дээрээ байhан дабхагар ехэ данса hэхэжэ, обёоржо үрдимөөр бэшэ олон тоо харуулна. Үнэхөөрөөшье, тэдэниiень ажаглахада, тус магазин муугаар хүдэлнэ тэхын ямаршье үндэhэ үгы. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлэй август hарада түсэбэй ёhoop 235 мянган түхэригэй мебель худалдаха байhан аад, тус магазин 304 мянга 900 түхэригэйхиие худалдаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо аяар 29 процент үлүү болоно. Үгышье haa, энэ жэлэй август hарада тус магазин 290 мянган түхэригэй мебель худалдаха байhан аад, 357 мянга 600 түхэригэйхиие худалдаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо мүн лэ 23 процентээр үлүү болоно. Эдэ тоонуудые гол баримта болгон харуулха зуураа, нүхэр Воробьева магазинай хүдэлмэриие ямаршье дутуу дундагүй байhан хэбэртэйгээр магтана.

Гэхэтэй хамта, СССР-эй Верховно Соведэй hаяхан боложо дүүрэhэн сесси дээрэ Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленков худалдаа наймаанай организацинуудай гол зорилго тухай иигэжэ тэмдэглээ hэн: «Худалдаа наймаанай ба түсэблэлгын организацинууд хүн зоной ямар эд бараа ехээр хэрэглэдэгые наринаар шэнжэлхэ зэргэтэй. Хүн зоной хэрэглэмжэ ба тэдэнэй олон янзын бүхы эрилтэнүүдые хараадаа бүхы талаhаань абаха шухала зорилго советскэ худалдаа наймаанай үг удхаhaa үндэhэтэй юм».

Тоогой талаар хэды түсэбөө дүүргэбэшье, мебельнэ магазинай хүдэлмэридэ ехэ дутуу дундануд бии. Тус магазин ажалшадай улам ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдые хангахын тула өөhэдынгөө бүхы арга боломжонуудые хэрэглэнэгүй. Ушар юуб гэхэдэ, тус магазин юрын үдэрнүүдтэ 9—10 мянган түхэригэй мебель ажалшадта худалдана. Зүгөөр, амаралтын үдэрэй хойто үдэр тус магазин 16 үлүүтэй мянган түхэригэй наймаа хэдэг байха юм. Иимэ илгаатай байhанай гол шалтагаан хадаа тус магазинда худалдагдадаг товарнуудай ямар хэмжээтэйгээр асарагдаhанhaa болоно. Амаралтын үдэр сүлөөтэй байхадаа товарнуудые ехээр асаржа, гүйсэтэйгөөр наймаа хэнэ. Юрын үдэрнүүдтэ ганса машинаар гү, али мори тэргээр стол, шифонер, дивануудые шэрэхэдээ ехэ удаан ябажа, үнэтэ сагаа барана.

—Бидэнэр нэгэ үдэр соо хориншье мянган түхэригэй наймаа хэжэ шадахабди. Зүгөөр транспорт үгыдэнэбди. Манай асарhан эд бараае заримдаа машина дээрээ байхадань ажалшад худалдан абажархидаг, — гэжэ нүхэр Воробьева хөөрэнэ.

Тиимэhээ магазинай хүдэлмэриие hайжаруулхын тула транспортаар хангаха асуудалые шиидхэхэ ёhотой гэжэ республикын Худалдаа наймаанай министерствын урда hануулга хэмээр байна. Мебельнэ магазиндаа абтаhан зарим шифонернүүд, стол, стулнууд элдэб дутуунуудтай байдаг. Эдлэлэй зарим зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэдөө мебельнэ фабрика шанар муутай материалаар хэдэг. Тиимэhээ зарим шкафууд хаагдахаяа болидог, үгышье haa забhартай болодог ушар олон. Ажалшадай эрилтэнүүдые хангаха талаар фабрикын хүтэлбэрилэгшэд бодото анхарал хандуулнагүй. Тиихэдэ мебельнэ магазин тус фабрикын хүтэлбэрилэгшэдтэ шэнэ зүйлнүүдые бүтээхэ талаар шанга эрилтэ хэдэггүй, шанар муутай мебель худалдахаяа абадаг гээшэ. Үлгэсэ, үлгы гэхэ мэтэ зүйлнүүд яахадаа хомор байнаб гэхэдэ, мебельнэ фабрикын хүтэлбэрилэгшэд ямар хэрэгсэлнүүд ажалшадта илангаяа хэрэгтэй байнаб гэжэ шэнжэлнэгүй, харин ямар хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэдэ бэлэн бэ, үлүү ехэ ашаг олзо гаранаб гэжэ тон түрүүлэн харана. Энэ дутууе усадхахын тула мебельнэ фабрикын директор нүхэр Букарев хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдамаар.

Худалдаа наймаа hайнаар эрхилхын тула имагтал тоо бэшэ, харин продукциин шанар ба ажалшадай эрилтэнүүд заатагүй хараада абтаха ёhотой.

Ч. Рыгзынов.

ТОКАРЬ БАЛЬЧУБОВ

Улан-Удын «Кооптруд» артелиин коллективэй дунда токарь Александр Георгиевич Бальчубов ажалайнгаа дүй дүршэлөөр мэдээжэ болонхой.

Тэрэ 1951 ондо Советскэ Армиhaa ерэhэнэйнгээ hүүлээр тус артельдэ токарёор ороhон юм. Нүхэр Бальчубовай оролдосотой ажалые артелиин хүтэлбэрилэгшэд хараадаа абажа, тэрээниие Москвагай «Красный комбинат» артельдэ hурахыень эльгээhэн юм.

Эхэ оронойнгоо жэшээтэ комбинадай бэрхэ мэргэжэлтэдэй заабаряар hуража олоhон түрүү дүй дүршэлөө, мэргэжэл шадабаряа нүхэр Бальчубов нүхэдтөө дамжуулха гэжэ үнэн зүрхэнhөө оролдоно.

Александр Георгиевич иигэжэ хөөрэнэ:

— «Красный комбинат» артельдэ хаа хаанаhaa элдэб артельнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ерэжэ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхын тула hурана. Гансашье hураад байгаа бэшэ, мүн городой томо томо предприяти, заводуудаар экскурсида гарадаг hэмди.

Токарь Бальчубов hуража ерэhэнhээ хойшо ажалайнгаа бүтээсые бүри дээшэлүүлээ, өөрынгөө мэргэжэлдэ хэдэн залуу токарьнуудые hургаа. Тэрээнэй hургаhан Михаил Васильев, Вера Нечкина, Мария Васильева болон бусад үдэр бүхэнэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн, шанар hайнтайгаар дүүргэнэ.

Артелиин гэшүүд «манай Александр Георгиевичын гараар хэгдэhэн юумэ ямаршье голодhогүй, шанар hайнтай байдаг», — гэжэ хөөрэлдэдэг.

Өөрынгөө жэшээтэ ажалай түлөө Александр Георгиевич оло дахин hайшаалда ба шангуудта хүртэhэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин материалнуудтай ба ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой сесси дээрэ хэлэhэн үгэтэй нүхэр Бальчубов танилсаад иигэжэ мэдүүлбэ:

—Би үдэрэйнгөө даалгабариие 180 процент хүрэтэр дүүргэнэб. Энээнhээ хойшо 200 процентhээ доошо бэшээр дүүргэжэ, табадахи табанжэлэй түсэбые Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ой—ноябриин 7 болотор дүүргэхэ уялга абанаб.

Р. Жигжитов.

Сатирын булан

„Эшхэбтэр гээшэнь...хи...хи...хи...“

Хүндэтэ редакци! Хоёр «ноёдой» наншалдаhан тухай, хоёр комбайнай «газардаhан» тухай материал эльгээбэбди. Энээниие газетынгээ «Сатирын буланда» толилхые гүйнабди. Яhа дайража, яс гүүлэмэ хурса үгөөр, бага сага дабhалан татажа байжа, бэшэхэ гээд, сэхыень хэлэхэдэ, ядалсаабди. Ядалсажа ерэхэдээ байhан юумые байhан соонь буудажархибабди. Энэл даа тэрэ материалнай:

— Алабал! Алабал!.. Абарыт! Абарыт!.. — гэhэн жэрхэштэй муухай хашхараан мэнэ hаяхан Хориин аймагай Үдын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой шанха урдахи Үдэ голой бургааhан cooho дуулдажа, дүтэ шадар ябаашадые ехээр сошообо.

Энэ юун болооб гэхэдэ, нэрлэгдэгшэ колхозой түрүүлэгшэ Лодой Очиров, тус колхозой тарянажалай бригадын бригадир Даши-Дондок Доржиев гэгшэд Хандагайн леспромхозой Нарин гэжэ участок ошоод, шал мяхан, уhан түлам hогтуунууд, соохор мэдээтэй бусажа ябатараа тэнсэлгүй ехээр наншалдашаба ха.

— Ши-и на-май-айе ба-hа-дагши. Би-и шам-да само-сууд хэ-хэм, — гэхэ мэтээр аашалжа, арбагашан хашхаржа ябатараа, түрүүлэгшэ Очиров мүн лэ бии шадалаараа шашхажа ябаhан Доржиевта аhашаба. Тиихэн бэеэрээ тэрээнээ дороо дараад, мухар нюдарга мэдүүлэн мунсадажа оробо, тиихэдэ Доржиев олиггүй муухайгаар бархиржа оробо. Юу hайтай хаб даа, мунинха хүнэй мухар нюдарга! «Хүбхэн болотороо» сохюулhан Доржиев гэнтэ мулта hүрэжэ, Үдэ голой бургааhа руу тэрьедэбэ.

hогтуу түрүүлэгшэ hогтуу бригадирай мултаран ошоhые ойлгонгүй, нэгэ томо болдогые шаажал, шаажал байба ха. Үнөөхи бригадираал hунаажа байнаб гэжэ hанаа хаям! Доржиевай мултаран зугадаhые мэдэмсээрээ Очиров хойноhоонь харайба. «Томоотой зон гэн гэhээ, яагаа эшхэбтэр юм! Хи... хи... хи», «Харыт, харыт, нюурнуудтань уhэн ургашанхайл! Хи... хи... хи» гэhэн энеэлдээн оршон тойрон таhарбагүй. Тиин хоёр «ноёд» бургааhан соогуур эсэжэ, hулдишоторoo эрьюусэлдэжэ, хүнэй хүхэ наадан болобо. Хоёр баабайнарай наншалдаха, эрьюусэлдэхые hэмээхэн хараhан ухибүүдшье ехээр гайхаа бэлэй.

Үдын хүйтэн уhанда толгойгоо шэнгээжэ, бага hэгээ орохолооро Очиров тэндэ ойрохоно, Урда-Нуга гэжэ газарта байдаг колхозойнгоо фермын haалишадые шанга гэгшээр иигэжэ зандарба:

— Доржиев бидэ хоёрые наншалдаа, Үдэ голой бургааhан соогуур эрьюусэлдээ гэжэ шэхэтэй амитанда бү дуулгагты! Дуулгаа haa өөhэдтөө гомодооройгты!—гэжэ занаад талииба ха. Ошоhон хойноонь haалишад hана hанан, эльгээ эгшэтэрээ энеэлдээ гэлсэдэг.

Хоёр «ноёдой» иигэжэ замбуурижа ябахада тус колхозой поли дээрэ таряа хуряажа байhан «С-4», «Коммунар» комбайнууд штурвальщигуудгүйдэн бүхэли үдэр соо «газардажа» миин зогсоо.

Ч-Д. Чимитдоржиев,
А. Манзатов.

Мэлхэйн алхамаар

Закаменска экспедицидэ сторожоор хүдэлдэг Матвей Алексеевич Серых салингаа абаад, Городок город шадархи Юнхэр гэжэ поселогто ажаhуудаг гэртэхиндээ почтоор мүнгэ эльгээбэ ха. «Гушан табан километр соо мүнөөдэртөө хүрэнэ ааб даа» гэжэ hанаад, Матвей Алексеевич байра тээшээ ошобо.

Гурба хоноод байхада, «тон хэрэгтэй болоод байнал, мүнгэ эльгээгыш» гэhэн захяа гэртэхинhээнь ерэбэ. Нүхэр Серых «гурба хоноод лэ эльгээжэ байха мүнгэн үгы!» гэhэн харюу захяа эльгээбэ.

Түрүүн мүнгэ эльгээhэнhээнь хойшо долоо хоноод байхада, «тэрэ мүнгыешни мүнөөшье хүрэтэр абаагүйбди. Почтодо үдэр бүри орожо асуухань залхуутай болошоо» гэhэн захяа Матвей Алексеевичтэ ерэбэ.

Уурлахын ехээр уурлаhан Серых тэрэ дороо почтодо гүйжэ ошоод, «эльгээгээ зон гүт, али үгы гү!?» гэжэ хадхуугаар асуун ганирба. Почтынхид эльгээhэн квитанци харуулжа, hанаа амар альгаа дэлгээжэ hууба...

Серых гэгшын гэртэхин тэрэ мүнгыень арбан нэгэ хоножо абаа. Гушан табан километртэ арбан нэгэ хоног соо гэхэ гү, али үдэр соо гурбан километр үлүүтэйхэн ябаhан почтые мэлхэйн алхамаар ябаа гэхэhээ ондоо аргагүй.

П. Огнецветов.

—Яараад яахаб, нэгэтэ нэгэ хүрэгдэпэ аабза.

Уранзурааша Ф. Балдаевай зураг.

АЛТАН ДАЛАЙ

Цыден-Жап ЖИМБИЕВ

РАССКАЗ

Согтын аба эртэ hэреэд, малагар толгойгоо нээлгэтэй сонхо руу эрьюулэн, дуугай хэбтэнэ. Үглөөнэй хүбшээнэй сонхын хүшэгые ааляар сэхэхэдэнь, газаагуур колхозой бухаланууд жэрылдэнэ. Хүсөөтын хэгшэгэр шугы ногоорно, Ара-Хангилай орой манан соо бүдэхеэр харагдана.

Сонхын наадахи стол дээрэ аяга сэбагууд «Известия» газетээр хушаатай. Абын үндэршэг дэрэ дороо алшуур бултайна. Хотоной үнэр наhата үнихэнэй хүлhөө буужа, эртэхи газаахидуулаа, айл аймагаа үлэгүүлээ. «Ябахамни хадаа...» гээд досоогоо hанабашье, золгохоёо ерэhэн хүнүүдтэ:

—Таанадни юундэ муудабат? Намайгаа мордохонь гэбэлтайт. Яахашьегүйб... Хуримууд дээрэтнай арилдахаб,—гэжэ хуушанайхяараа хүхюутэй үгэлхэдэнь, орогшод басаан энеэлдэхэ, зугаалханьe хэбэргүй, гансал «түргөөр лэ hайн болыт даа» гэлдэжэ улам hанаата болон харагша бэлэй.

Үбгэжөөл жэл соо үбшэлжэ, Сэндэмэ басагандаа галлуулаа. Энэ үедэ басаганиинь Заяанын Намагта—эсэгынгээ урданай бууса шадар таряа ургуулха гэжэ хүсэдэг байhан юм. Тухай курса дүүргэжэ ерээд, энэ зорилгоёо хэлэхэдэнь, абань сэхэтэ буруушаагаа. «Тэрэ намагhaа тоолхотой юумэ гарахагүй. Урдань нэгэ үнеэеымнай ондо оруулха үбhэн тэндэhээ абтагшагүй hэн. Эсэгэмни тэндэ зобоhон юм, тиигээд би... Юрэдөө уhа намаг соо сабшагша hэм. Минии үбшэн тэндэhээ эхитэй юм» гээ hэн. Теэд залуу хүн hанаhанаа юундэ табиха hэм. Сэндэмэ ехэ оролдон, абынгаа унтахые hамбаашалжа, үглөөгүүр эртэшье, боро хараанщье байг дааhан участогтаа ошожо, нүхэдтэеэ сугтаа ажаллаад, хододоо шабар болоhон, эсэhэн, үлэсэhэн юумэ бусагша hэн. Иигэжэ бүхэли хабартаа канава hубагуудые машинын хүсөөр татажа, уhыень хатаажа, болдогтой шабартай газарыень хахалба. Уданшьегүй шэниисын жэгдэхэн ногоон үзүүрнүүд hрайлдан, намагай hуурие бүрхөөбэ. «Заяанын Намагта айхабтар hайн таряан ургажа, ехэ hайнаар сэсэглээ» гэhэн үгэнүүдые дуулан «юрэдөө, минии хүрэхэгүй hэн хойчо хэлсэнэ ха» гээд үбгэжөөл нэгэшье үнэншөөгүй.

Абынгаа hаянай барагтай болоходонь, ахынгаа хүбүүн Нимтай орхижо, Сэндэмэ ажалдаа шиидэн гараба.

Мүнөө Согтын аба гүнзэгы ааляар амилан хэбтэхэ зуураа: «Эды халуун үбhэ тарянай сагые ганса мүнгэнэй туhагүй үнгэргэхэнь яагаа hөөл гээшэб!»—гэжэ халаглан шэбшэнэ. Гэнтэ сонхоорнь хараасгай ниидэн орожо, гэр соогуурнь элисгээгээд гарана. Үбгэмнай баясан үндыжэ, баруун жабдан дээгүүр унтажа хэбтэhэн ашадаа хандана:

—Нүхөөр! hэрииш... Хэды болотор унтахамнайб. Бэшэмнай үни ябашоол,—гээд ооголходонь, Нима хүнжэлөө hэхэжэ, иргаhан нюдэеэ хоёр нюдаргаараа аршаад, дэбисхэрhээ hард бодоно. Дээрээ ханада үлгөөтэй байhан календариин хуудаhа таhалжа:

—hургуулиимнай эхилтэр табан хоног үлэбэ!—гээд урмашан, стол дээрэхи электроплиткэеэ носоожо, гуулин гүсэ табяад, нюураа угаана.

—Аба-а! Сэндэмэ хээтэймнай мүнөөдэр өөрынгөө участогай таряа хадалсахань.

—Юу хэлэнэш?

—Нээрээ! Комбайнай ябахагүй газарта жатка табиха, гараараашье баhа хуряаха. Тарянинь ехэнхидээ унашанхай: элбэг ехээр ургаа бшуу...

—Ургаа haa, яагаа hонин юм! Энэ намагые hайса мэдэхэб. Горьтойхон дайда хооhон, ожорhоной баян ургасатай, доошоо сүмэршэхэнь гү гэхээр намхалзажа байгша бэлэй. Ойронь дүтэхэн hууhан үбгэ эсэгымнай нэрээр Заяанын Намаг гэжэ нэрэшэhэн юм. Урдань баяшуулай ухибүүд намайе баhажа дайран, Заяанын Намагшье Заяанын Сэбэгшье адли хооhон гэлсэгшэ hэн...

Тиимэhээ үбгэжөөл үбэлэй ута hүниинүүдтэ Сэндэмынгээ нүхэдтэеэ сугтаа номуудые уншахадань, хабартаа хээрэ гарахадань, хүүхэймни бүтэхэгүй юумэ захалжа, хүндэ шоглуулхань гэжэ түбэгшөөдэг, hанаагаа зобожо хоридог hэн.

Сайгаа амтатайгаар hорон hуухадаа, ямаршье даа, ямаршье haань тэрэ бүгэдые хараха хүсэл үбгэнэй зүрхые эжэлүүдгүй ээлнэ.

—Юрэдөө тэрээ руу ябаад ерэбэл яахаб?—гэжэ ойлгомторгүй дуугархадань, Нима ойлгожо ядан:

—Хаана?,—гээд hурана.

—Намаг руу ааб даа..

—Сэндэмэ хээтэй хараахал,—гэhэн харюу дуулажа, үбгэжөөл удаахан анирgүй hуутараа:

—Хэндэшье үзэгдэнгүй таряанай захаhaa бусуужамди. Юу hэдэрхэ hэмбиб, хүдөөгөөр сэбэр агаарта сэнгэжэ, хирэ тооhоёо гээжэ ерэhүү,—гэхэдэнь, үгэгүй газаашаа дугташажа байhан хүбүүхэн арсабагүй.

Тэрэшье бэзэ, хоюулан гэрhээ гаража, алагхан хаб нохойгоо дахуулан, харгыда оробод. Тэдэнэй харахада, үндэр набтар гүбээнүүд бүхылдэн алтарна. Адуу мал дабаанай хормойгоор бэлшэнэ. Горхоной эрьеын уляаhанай шаралhан набшаhа өөдэгүй hалхин таhалан хаялна.

Үбгэжөөл тулуураа тулан, хүрин шэршүү тэрлигэйнгээ хормой шуужархёод, саашаа hалирна. Оршон тойрон зэнхын байhан орон дэлхэйн гоёые шэртэн, бүхы сээжээрээ амилан гэшхэлнэ. Ашань үбсүүндээ улаан галстук гэрэлтүүлэн, абынгаа урда хойно орон, олон табан юумэ асуун ябана.

«Энээхэн ниидэгшэ манай колхозой зүгынүүд гү?», «Би Мичурин болохо дуратайб. Хээтэйгээ сохом хүсэхэб. Сэсэрлиг ургуулхаб» гээдшье хэлэнэ.

Удангүй таряалан захалба. Хоёр аяншаднай амархаяа шулуу hандайлан hууба. Хажуугаарнь хирэ болоод лэ ороohо шэрэhэн машинанууд тооhо урьюулан hубарина. Мойhотын талада жатканууд наярна. Үнөөхидүүлнай саашалжа, тиигэhээр зориhон газартаа хүрэбэ. Намагай байhан талада ерэжэ түбхын түрүүндэ Согтын аба газарыеhь тулгуураараа хадхажа үзэбэ.

Өөhэдhөөнь үндэр гэхээр колосууд мянга-түмэн залаануудаар тэдэниие амаршалhан юумэдэл иинэ тиишээ дохилзоно. Бүшэмэг эдеэгээ даангүй нахниилдан байhан колосуудые үбгэжөөлнай өөдэнь сэхэлнэшье, альган соогоо ороohыень үйрүүлжэ тоолоношье. Өөртэеэ хөөрэлдэн гүбэрнэ. Боолтошод томо нүгэ бухалнуудые табиhаар саанаhаа түтэлнэ. Хүл доогуураа нэгэ — хоёр колосуудые олоод, абын гэмэрхэдэнь, залуушуул урмашан:

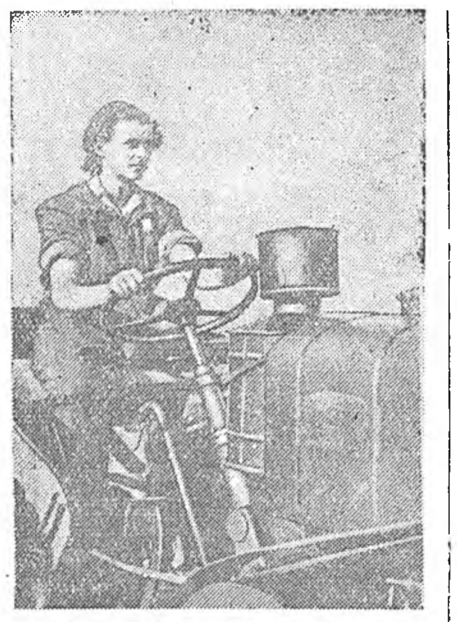
—Харыт, Сэндэмымнай аба шанар шалгагшымнай тушаалые даагаал! — гэлдэн хашхаралданад. Абынгаа ерэhые Сэндэмэ hаял обёоржо, илдамаар миhэлзэн:

—Гэртээ юу hуухаб, ерэхэ ёhотой гэжэ сохом мэдээ hэм. Ямар ургааб? —гээд дорюунаар hурана. Үбгэжөөл хэдышье басагаяа магтаха, нүхэдыень hайрхаха хүсэл түрэбэшье:

—Гэмгүй даа, юрэдөө гээлтэгүйгөөр хуряагты,—гээд орхино.

—hанаагаа бү зобогты!—гэлдэн, боолтошод энеэлдэн зугаасан, эршэмтэй шармайн саашална. Хойноhоонь Согтын аба омогтойгоор шэртэнэ. hэбшын долгилон байhан таряалан соогуур жаткын тармуурнуудай ёдогошолдохые, комбайнай бушуу хадахые нааршаан, дуу дуулаха дураниинь хүрэнэ. Колхоз соо эрхим таряан Заяанын Намагта ургаба. «Далай шэнгил. Ёhотой алтан далай! Арад зон алтан далайе нюдөөрөө үзэхэ юм гэлсэгшэ бэлэй. Үшөөл ута наhатай, удаан жаргалтай ажа ябаhайб. Аша хүбүүнэйнгээ тариhан жэмэсые амталhайб» гэжэ үбгэн аба бодоно.

hөөргөө бусажа ябахадаа үльгэрнүүдые хөөрыт гэжэ нүхэрынь гүйба. Тиихэдэнь үбгэжөөл долгилон байгаа захагүй алтан далай тухай заяагүй домоглоо hэн.

Венгерскэ Арадай Республикын хүдөө ажахыда советскэ новаторнуудай ажалай методууд, түрүү советскэ агротехникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Дарвашска госхозой коллектив тракторай хүдэлмэриие часай графигаар ябуулна. Энээнэй ашаар полевой хүдэлмэринүүдые хэхэ болзор хороогдоо, шанарынь һайжараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: часай графигаар хүдэлдэг госхозой эрхим трактористка Пирошка Лакатош.

КНДР-тэ барилгын материалнуудай предприятинуудые һэргээн бодхоолго

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада цементын, хирпиисын, шифернэ заводуудые ба барилгын материалнуудай бусад предприятинуудые һэргээн бодхоолго түргэнөөр хэгдэжэ байна. Эдэ предприятинууд дайсанай һандаргаһан ороной городууд ба тосхонуудые шэнэдхэн заһалгада хэрэгтэй продукци үгэхэ байна.

Корейн центральна телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор цементын заводуудай нэгэнэй коллектив һэргээн бодхоолгын түрүүшын ээлжээнэй хүдэлмэриие августын 15-да дүүргээд, августын 27-до түрүүшын цемент үгэһэн байна. Энэ предприяти мүнөө түсэбөө 200 процент үдэр бүри дүүргэнэ.

Латинска Америкын оронуудай залуушуулай делегаци Советскэ Союзда ерээд байна

Советскэ залуушуулай Антифашистска Комитедэй уряалаар Бухарестдэхи залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадаһан— Латинска Америкын оронуудай залуушуулай делегаци Москвада айлшалжа байна. Делегациин составта—Аргентинын, Боливиин, Венесуэлын, Гватемалын, Гондурасай, Колумбиин, Коста-Рикын, Кубын, Мексикын, Никарагуагай, Перугэй, Уругвайн, Чилинн, Эквадорой хүбүүд ба басагад оролсоно.

Айлшад столицын гоё һайхан газарнуудтай танилсана, промышленна предприятинуудта, һургуулинуудта, музейнүүдтэ, театрнуудта ороно. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй Центральна музейе, Ленинэй нэрэмжэтэ гүрэнэй библиотекэ, «Улаан Октябрь» гэжэ кондитерска фабрика, Ехэ театр соо «Хун шубуута нуур» гэжэ балет, Московско госцирк хараба. Һуралсалай жэлэй түрүүшын үдэртэ Зоя Космодемьянскаягай нэрэмжэтэ һургуулида делегадууд ерэбэ.

«СССР-эй залуу хүдэл[illegible]дэй ажа[illegible]сахилга ба а[illegible]алай ус[illegible]уд» [illegible]һэн темээ[illegible]егаци[illegible] гэ[illegible]дтэй хө[illegible]өөн ВЦСПС-тэ болобо. Делега[illegible]бүлэг бүлэгөөрөө Ленинград, [illegible]инград ба Ростов-на-Дону тээшэ сентябриин 3-най үглөөгүүр мордобо.

Шатарай уласхоорондын турнир

НЕЙХАУЗЕН, сентябриин 10. (ТАСС). Дэлхэйн т[illegible] һуури эзэлхын түлөө шатар н[illegible]адай турнирта мүнөөдэр хо[illegible]улагдаһан партинууд үргэлжэлүүлэгдэбэ. Глигорич Сабодо, Штальберг Решевскидэ наадалгаяа үргэлжэлүүлэнгүйгөөр шүүгдээбди гэжэ мэдэрбэ. Бронштейн Эйве хоёр тэнсээ. Смыслов Геллертэй наадахадаа нэгэ хүбүүень шүүһэн байна. Геллер бэрхэтэй байдалда орожо, тогтоогдоһон саг соогоо ябадалнуудые хэжэ үрдеэгүй. Тиимэһээ тэрэ хадаа шүүгдэһэндэ тоологдоо.

Котов Керес хоёрой парти ехэ хурсаар үргэлжэлүүлэгдэһэн болобошье, эсэстэнь тэнсэлгээр дүүрээ. Смыслов Котов хоёр хэдэн ябадалай һүүлээр мүн лэ тэнсэбэ.

Долоодохи турай һүүлээр абажа болохо долоон очкоһоо 5—5 очко абаһан Смыслов ба Решевский түрүүлжэ ябана.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой резолюци

ВЕНА, сентябриин 11. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюро өөрынгөө сесси дээрэ доро дурсагдаһан резолюци баталан абаа.

Корейдэ дайнай ябуулгануудай болюулагдаһанай һүүлээр суглараһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюро хадаа эб найрамдалай хэрэгэй энэ илалтые һайшаана.

Хэлсээнүүдые хэжэ, хоорондоо үгээ ойлголсохые өөһэдынгөө правительствонуудһаа эрихыень арадуудые уряалан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведээр 1953 оной июниин 20-до эхилһэн кампаниин ябаса тухай бюро зүбшэн хэлсээ. Энэ уряада олониитын хандалга дээрэһээ хаража үзэхэдэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет хадаа хүн түрэлтэнэй гүнзэгы хүсэл эрмэлзэлгые мэдүүлһэн байна. Мүнөө үедэ гүрэнэй нэгэшье ажал-ябуулагша саашадаа хэлсээ хэлгые элитээр арсахаһаа түдэгэсэхэ байна.

Гэхэ зуура, һүүлэй үедэ событинуудай ябаса хадаа арадуудые һэрэмжэтэй байхые уряалхыень Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрое уялгална. «Хэлсээнүүд» гэһэн үгэ уласхоорондын арсалдаануудые эбэй ёһоор шиидхэлгэдэ эсэргүү харша хэмжээ-ябуулгануудые халхалхын тулада ехэ олоор хэрэглэгдэдэг болоо. Хэлсээнүүдэй условинуудые уридшалан табиха, тэрэнэй формо ба удхыень эртээнһээ баадхахые хүсэхэ гээшэ хэлсээ хэхэ тэһэн удхатай бэшэ юм. Корейдэ хэлсээнүүдэй болохын урда тээ, эблэрэлгэһээ арсаһан Ли Сын Мантай сепаратна договор урид баталха, политическэ конференцидэ Индиие хабаадуулхагүй ябадал туйлахые оролдохо, Германи тухай ямар нэгэн хэлсээ хэхынгээ урда тээ германска милитаризмые һэргээхэ зүбшөөл абахые эрихэ гээшэ хэлсээ хэхэ аргагүй болгохо гэһэн удхатай.

Ямар нэгэн шалтагаанаар Корейдэ дай шэнээр хэхэ ябадалда һаад ушаруулхые ба Индо-Хитадта тэрэниие болюулха ябадал туйлахые арадуудые бидэ уряалнабди. Олон арадуудай бэеэ дааха ба аюулгүй байха ябадалда эсэргүүгээр Ази ба Африкада хүсөөр бэелүүлэгдэжэ байһан ябуулгануудые эб найрамдалай интересүүдтэ тааруулан зогсоохо хэрэгтэй. Германиин бүхы хүршэнэртэ, немецкэ арадта өөртэнь ба бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда аюул тохёолдуулха байһан дайнай гуламтые Германида һэргээн бодхоохо ябадалтай арадууд эбсэхэгүй.

Арадууд хадаа үнэн сэдьхэлэй хэлсээнүүдые хэхые, бүхы юумээр бултанда абтажа боломоор шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлэн хэлсээнүүдые хэхые арадууд хүсэн эрмэлзэнэ.

Тэдэнэр хадаа ООН-эй Уставые сахихые эринэ. Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Хитадай Арадай Республикын өөрынгөө эрхын ёһоор һуурияа эзэлхыень тэдэнэр эринэ. Уласхоорондын шухала проблемэнүүдые шиидхэлгэ ба эб найрамдалые тогтоолго Хитадай хабаадалгагүйгөөр туйлагдахагүй гэжэ тэдэнэр тоолоно. Хүн түрэлтэндэ түрибэлгүй ехэ аюултай водородно бомбо хадаа олоор алан хюдаха ямаршье буу зэбсэгые дары хорижолхые эринэ.

Буу зэбсэг хуряаха тухай уласхоорондын хэлсээнүүдые хэхэ аргаар тэсэшэгүй хүндэ хүшэр сэрэгэй гаргашануудые доошолуулан хүнгэдхэгдэхэ ёһотой. Бүхы оронуудта бэе бэедэнь ашагтай байхын ба бултанай ажабайдалай условиие түргэнөөр һайжаруулхын тулада бүхы оронуудай хоорондо тэгшэ эрхын үндэһэ һуури дээрэ худалдаа наймаа һэргээн бодхоохо саг тулаа. Бүхы оронуудай хоорондо холбоо харилсаа һэргээн бодхоохо саг тулаа.

Корейдэ эблэрэлгые туйлажа шадаһан арадуудта Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюро этигэлтэйгээр хандана. Хүсэ хэрэглэхэ политикые таһалдуулхын ба правительствонуудай хоорондо хэлсээ хэлгые туйлахын тулада бүхы хүсэлэлөө нэгэдүүлэн эмхидхэхыень тэдэниие бюро уряална.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой коммюнике

ВЕНА, сентябриин 11. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюро хадаа уласхоорондын бүхы проблемэнүүдые эбэй ёһоор гуримшуулха эрилтэ хэхэ зорилгоор мүнөө ябуулагдажа байгаа кампаниие саашадань дэлгэрүүлхэ асуудал хаража үзэхын тулада Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй заседаниие энэ оной ноябрьда зарлаха гэжэ тогтообо.

1954 ондо Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Конгрессые зарлажа болохо тухай асуудал Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үзэмжэдэ бюро табиха байна.

США-гэй компартиин национальна комитедэй мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 11. (ТАСС). США-гэй компартиин национальна комитет хэблэлдэ толилхын тулада мэдүүлгэ дамжуулһан байна. Тэрээн соогоо США-да «фашизмые дэлгэрүүлхэ һэдэлгэнүүдтэ сохилто үгэхэ» гэжэ американска арадые уряалһан ба полицейскэ гүрэнэй практика дэлгэрүүлһэнэй түлөө мүрдэлгын федеральна бюрое хурсаар шүүмжэлһэн байна. Компарти хадаа «подпольедо ороо» гэһэн хэбэртэйгээр США-гэй юстициин министр Браунелла гэгшын мэдүүлгэ тушаа национальна комитет хадаа энэ мэдүүлгэ «шоо шобто харагдадаг фашистска худал хуурмаг үгэ ба мэхэ гохо гээшэ» гэжэ онсо тэмдэглэнэ. Компарти хадаа «ниитын ажал-ябуулга хэдэг элитэ легальна парти юм» гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Арадай организацинуудай митингнүүдэй үнгэргэгдэдэг байрануудые ба газарнуудай урда мүрдэлгын федеральна бюрогой агентнуудтай автомашинанууд ерэжэ, байрада ороһон гараһан хүнүүдые фотографировалхын тулада зогсодог гэжэ национальна комитедэй мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Хөөрэлдөөнүүдые бэшэжэ абаад, хүнүүд тухай хоб зөөхын ба тэдэниие айлгаха мүрдэхын тулада байра соо диктофонуудые хуули бусаар тэдэнэр тодхоно.

Мүрдэлгын федеральна бюрогой архивта хэрэглэхын тулада фотографида орохын гү, али үгэ хэлэлгээ бэшүүлхын тулада хүнүүдэй һайндураараа ерэнгүй, харин сугларанай сүлөөгэй ба үгын сүлөөгэй конституционно ба демократическа эрхэнүүдээ эдлэхын тулада полициин ажаглалта доро байдаггүй энгэй гэрнүүдтэ суглархадань, энэниие «подпольедо ороо» гэжэ нэрлэдэг байна. «Манай орондо,—гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ, — фашизм дэлгэрүүлхэ һэдэлгэнүүдтэ шанга сохилто үгэе. Холбоото Штадуудта политическэ нюуса полициие усадхаха шухала».

Арадай ажахые амжалтатайгаар һэргээн бодхоохын түлөө

ПХЕНЬЯН, сентябриин 11. (ТАСС). КНДР-эй промышленностиин үндэһэ һуури болохо промышленностиин томонууд предприятинуудые һэргээн бодхоохо ябадалда туһаламжа үзүүлхэ тухай Советскэ правительствын шиидхэбэриие Корейн ажалшад гүнзэгы баясхалантайгаар угтаа. Корейскэ хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор туһаламжа үзүүлэгдэхэ болоһон Хыннамска химическэ үтэгжүүлгын комбинадта, Ким Чакын нэрэмжэтэ металлургическа заводто, Сынхорын цементын заводто ба бусад предприятинуудта энэ баясхаланта мэдээсэлдэ зорюулагдажа, хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба албахаагшадай суглаанууд болоо. Хыннамай химкомбинадай инженер Ро Ткэ Сак комбинадай хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай зүгһөө жэлэйнгээ үйлэдбэрилгын түсэбые хоёр һара урид, тусхайлбал, электропеэшэн һэргээн бодхоолгые сентябриин 20 хүрэтэр дүүргэхэбди гэжэ найдуулаа. Цементнэ соргонуудые бүтээдэг Сынхорын заводой цехын хүдэлмэришэд цехээ һэргээн бодхоолгые болзорһоонь һара урид дүүргэхэ уялга абаа.

Корейско-хитадай сэрэгэй пленэйхид американска сэрэгэй засагаархидай гэмтэ ябуулгануудые элишэлнэ

ПХЕНЬЯН, сентябриин 12. (ТАСС). Синьхуа агентствын тусхай корреспондент Кэсонһоо иигэжэ мэдээсэнэ:

Американска сэрэгэй засагаархид хадаа корейско-хитадай сэрэгэй пленэйхидһээ хуурмаг мүшхэбэри абахын тулада зобоохо туляаха элдэб эсын аргануудые хэрэглэдэг, тэрэнэй һүүлээр пленэйхидые «сэрэгэй гэмтэд» гэжэ соносхоод заложнигууд болгон баридаг байгаа.

Энээн тухай Хитадай 124 сэрэгэй пленэйхид мэдүүлһэн байна. Тэдэниие «сэрэгэй гэмтэд» гэжэ тоолоод хуули бусаар барижа байһанаа һаяхан бусааһан байна. 1950 оной үбэлэй һүүлээр американецуудай байгуулһан тусхай бюро корейскэ ба китайска 1300 үлүүтэй пленэйхидые арестовалһан ба зобооһон, туляаһан, тэдэнэй олонхинь тэсэнгүй наһа бараһан тухай пленэйхид баталан гэршэлһэн байна.

Пленһээ бусажа ерэһэн Ван Жень-си иигэжэ мэдээсэбэ. Американска 4 солдадуудые алааб гэжэ худалаар мэдэрхэһээ ба тэрэнэй хэлэһэниие хуурмаг буруу болгожо бэшэһэн саарһан дээрэ хурганайнгаа сараа дарахаһаа арсаһанайнь түлөө үдэрэй шанга наранай туяа доро бутархай хурса шулуун дээрэ тэрэниие үбдэг дээрэнь һуулгаһан ба шиидамаар сохиһон байна. Зургаан һара болоод байхада американска нэгэ лейтенант тэрэниие, бусад 9 пленэйхидтэй хамтадань дайнай хэзээдэ нэгэ болоһон поли дээрэ гаргаһан байна. Тиигээд дайнда алуулһан солдадуудай бэеые малтажа гаргахые тэдэндэ захирһан байха юм. Пленэйхид гэм хээ гэжэ гэршэлһэн баримта болгохын тула тэдэ хүүрнүүдые бэдэрүүлһэн байгаа. Хоёр үдэр бэдэрэлгэ хэһэнэйнгээ һүүлээр урда-корейскэ нэгэ солдадай хүүр олдоһон байха юм. Тиигээд американска лейтенант хадаа фотографировалхын тулада сэрэгэй пленэй Чжао гэгшые солдадай хүүрэй хажууда зогсохые захирһан байгаа. Энэнь Чжао гэгшын гэм хэһэнэй «гэршэ баримта» болохо ёһотой байгаа.

Пленһээ бусажа ерэһэн Цин Син Го иигэжэ хөөрэбэ. Лисынмановска агентнууд хадаа американска 17 солдадуудые «алааб» гэжэ худалаар мэдэрхыень баадхажа ехээр зобооһон ба сохиһон байха юм. Энэ худал мүшхэбэри үгэхэеэ тэрэнэй арсахада лисынмановецууд хадаа «алуулагшадай» тоое 10 хүрэтэр, һүүлээрнь 5 хүрэтэр, эсэстэнь 3 ба нэгэ хүрэтэр хорооһон байха юм. Тэрэнэй хуурмаг мэдэрэлгэ хэхэһээ арсаһан байгаашье һаань лисынмановска агентнууд хадаа фамилииень «сэрэгэй гэмтэдэй» списогтэ оруулһан байха юм.

Репатриацилагдаһан Хитадай арадай һайндуратанай зариманиинь американецуудай нюуса агентнуудаар алба хэхэһээ арсаһанайнгаа түлөө «сэрэгэй гэмтэдэй» списогтэ оруулагдаһан байха юм. Кочжедо арал дээрэ шүбгэтэй шабын түмэрөөр зургаан дабхараар хүреэлэгдэһэн түрмэ соо тэдэниие барижа байһан ба зэрлиг муухайгаар доромжолдог зобоодог байһан байна.

Корейдэхи сэрэгэй пленэйхидые индийскэ сэрэгэй харуулда үгэлгэ

ПЕКИН, сентябриин 11. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын Кэсонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор демилитаризованно зонодо американска тала хадаа корейскэ Арадай армиин составһаа пленда ороһон нэгэ мянган хүниие индийскэ сэрэгүүдэй харуулда үсэгэлдэр дамжуулан үгэбэ.

«Сэхэ репатриацида орохо ёһогүй» гэжэ американецуудай тоолоһон корейскэ Арадай армиин 9 сэрэгэй алба хэгшэд, тэдэниие индийскэ сэрэгүүдэй харуулда дамжуулан үгэхэ үедэ репатриировалагдаха дуратай байһанаа мэдүүлээ. Репатриацилгын талаар нейтральна гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө байгуулагдаһан комиссиин үсэгэлдэрэй заседаниин шиидхэбэриин ёһоор тэдэнэр октябриин 11-дэ репатриировалагдаха болоо.

Ирандахи байдал

ТЕГЕРАН, сентябриин 11. (ТАСС). «Дад» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Иранай дотоодын хэрэгүүдэй министерство хадаа кинофильмнүүдые харуулха зүбшөөл һарын болзор соо абахые кинотеатрнуудай бүхы эзэдтэ дурадхаһан байна. Тиигээгүй һаань кинофильмнүүдые харуулхые зүбшөөхэгүй юм.

ЛОНДОН, сентябриин 11. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Тегеранһаа сентябриин 9-дэ дамжуулһанай ёһоор иранска правительство хадаа нефтиин асуудалнуудаар дээдэ соведэй гэшүүнээр Хосейн Маки гэгшые томилоо. Маки болбол урда тээнь «национальна фронтдо» дүтэ байһан болобошье, үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ США ошожо ерэһэнһээ хойшо Мосаддыгта эсэргүү үгэ хэлэдэг болоһониинь мэдээжэ юм.

Мароккын султаниие хорлолго

ПАРИЖ, сентябриин 11. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр Рабадта марокканска шэнэ султан Сиди Мохаммед Мулаи Бен Араф гэгшэдэ хорлолго хэгдэһэн байна. Хорлолго хэгшэ хадаа хазаар морёор ябаһан султаниие ба тэрэниие үдэшэгшэдые автомашинаар түргэн ябадалдань дайруулһан байна. Зүгөөр машинань гансахан лэ мориинь унаса дайраад султан гэмтэнгүй үлөө. Тиихэдэнь хорлогшо болбол султаниие хутагаар хадхахые һэдэд, харуулшадгарнь байра дээрээ алуулһан байна.

Французска колонизаторнууд вьетнамска арадта эсэргүү дайе үргэдхэхэ бэлэдхэл хэнэ

ЛОНДОН, сентябриин 10. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор Вьетнамска республикада эсэргүү шэнэ добтолгын операцида хабаадахын тулада французска сэрэгүүд ерэхээр хүлеэгдэнэ. Корреспондентын мэдээнэй ёһоор Индо-Хитадай хойто талын хубида бороо ородог үеын дүүрэһэнэй һүүлээр, сентябриин һүүл багта энэ операци эхилхэ байна.

Бүри һаяар, гэжэ корреспондент дамжуулна,—үшөө хэдэн батальонууд Франциһаа Вьетнам ерэхэ байна.

Индо-Хитадта дай хэхын тула американска һомололгонууд

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 10. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын вашингтонско корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор аюулгүйн национальна совет гэдэг сентябриин 9-дэ болоһон заседани дээрээ Индо-Хитадта дай хэхын тулада үшөө хэдэн зуун миллион доллар Францида США-гэй үгэхые һайшаан дурадхаа гэжэ дээдэ тушаалтай официальна түлөөлэгшэд мэдээсэһэн байна. Багсаажа тоолоходо шэнэ программа хадаа, гэжэ корреспондент заана, Индо-Хитадта дай хэхын тулада 1953 ондо конгрессэй һомолһон 400 миллион долларые оруулангүйгөөр, 300—400 миллион шахуу доллар гаргашалхаар хараална.

Хүдэлмэриһөө олоор гаргалгада эсэргүүсэн японско шахтёрнууд тэмсэнэ

ШАНХАЙ, сентябриин 8. (ТАСС). Японско радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Хоккайдын нүүрһэнэй шахтануудһаа шахтернуудые хүдэлмэриһөөнь гаргаһаниие эсэргүүсэн буруушааһанай тэмдэг болгон Саппоро городто үсэгэлдэр демонстраци болоо.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХ[…] ҺЭРГЭЭН БОДХООХО […] ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ГҮР[…] ДАХИ УРЬҺАЛАМЖА

1953 оной августын 31-дэ Ма[…]тогорск городто болоһон үн[…] түлэхэ 1-дэхи тиражай

ОФИЦИАЛЬНА ТАБЛИ[…]

Энэ тираж соо тудаһан облигацину[…] үнысэнь түлэлгэ 1953 оной октябр[…] 1-һээ эхилхэ

Бүхы 50 номернуудай (№ 1-һээ № 50 хүрэтэр) облигацинууд урьһаламжын разряд бүхэнэй […] серинүүдтэ тудаба:

Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№
040005	043654	047921	051962
040049	043659	047928	052032
040062	043673	047972	052061
040089	043704	048137	052117
040170	043724	048141	052141
040172	043735	048150	052151
040213	043774	048162	052190
040274	043803	048179	052225
040298	043831	048267	052233
040376	043944	048325	052280
040487	043998	048400	052331
040563	044088	048439	052352
040648	044106	048468	052419
040686	044142	048536	052474
040773	044144	048658	052506
040778	044194	048686	052510
040815	044251	048774	052517
040840	044272	048777	052557
040848	044297	048785	052658
040867	044357	048865	052681
040882	044376	048872	052708
040898	044391	048876	052739
040998	044441	048910	052743
041012	044470	048965	052769
041078	044510	048969	052839
041164	044564	048988	052858
041176	044741	049064	052880
041227	044773	049088	052903
041231	044804	049181	052947
041259	044833	049240	052975
041397	044843	049450	052986
041506	044933	049453	053031
041510	044937	049536	053126
041539	044988	049556	053217
041544	045020	049613	053219
041610	045181	049630	053226
041616	045301	049681	053238
041654	045355	049736	053279
041677	045425	049759	053281
041681	045451	049775	053346
041707	045517	049777	053361
041795	045537	049789	053408
041874	045544	049811	053464
041887	045573	049887	053516
041933	045627	049894	053544
041978	045634	049966	053590
042034	045689	050010	053599
042051	045692	050024	053607
042053	045760	050033	053633
042090	045764	050073	053672
042192	045908	050101	053713
042261	045922	050114	053775
042283	045933	050130	053789
042308	045989	050249	053944
042323	046009	050253	053991
042345	046027	050329	054028
042359	046114	050345	054082
042382	046139	050351	054102
042401	046180	050361	054126
042405	046286	050390	054260
042437	046331	050405	054261
042515	046398	050475	054316
042573	046404	050505	054439
042601	046406	050537	054585
042616	046424	050547	054626
042635	046435	050557	054664
042730	046594	050608	054702
042788	046602	050665	054915
042841	046626	050671	054926
042849	046716	050735	054994
042868	046721	050748	055040
042880	046768	050776	055061
042898	046784	050841	055159
042902	046796	050895	055171
043004	046803	050913	055176
043012	046810	050952	055234
043032	046840	050994	055243
043064	046854	051030	055265
043150	046880	051105	055441
043218	046941	051172	055465
043259	046958	051262	055472
043266	046975	051285	055598
043267	046980	051336	055664
043279	047013	051344	055805
043292	047032	051413	055818
043295	047066	051432	056095
043338	047067	051448	056109
043355	047117	051499	056140
043392	047189	051564	056192
043397	047350	051602	056219
043400	047360	051604	056225
043474	047469	051605	056315
043477	047503	051613	056385
043524	047630	051730	056413
043561	047674	051773	056414
043569	047704	051787	056510
043576	047719	051829	056546
043580	047776	051845	056555
043590	047796	051891	056580
043600	047807	051898	056584

Үнысэнь түлэхэ тираж үнгэр[…] Комиссиин Түрүүлэгшэ — ажал[…] депутадуудай Магнитогорско город[…] Соведэй гүйсэдхэхэ Комитедэй т[…]лэгшэ К. И. ПОЛУХ[…]

Комиссиин харюусалгата секре[…] В. П. ЖИШ[…]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00625. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.